

Dvisavaitinis iliustruotas Jaunimo Laikraštis. Lietuvos Vyčių Organizacijos Organas.

Tomas V. Lapkričio-November 30 d., 1918 m. No. 15 (56)

Entered as Second Class Matter Oct. 23, 1915 at the P. O. at Chicago, Ill.
Under Act of March 3, 1879.

Published and distributed under permit (No. 528) authorized by the Act of October 6, 1917, on file at the Post Office of Chicago, Illinois. By the order of the President, A. S. Burleson, Postmaster General.

"VYTIS" (The Knight)
Published Semi-Monthly by the LIETUVOS
VYČIAI (Knights of Lithuania).

SUBSCRIPTION RATES:

Yearly \$2.00
6 Months 1.00
In Foreign Countries Yearly 2.50
Advertising rates on application. All communications must be addressed:

"VYTIS"
3261 So. Halsted St., Chicago, Ill.

"VYTIS"
Jaunimo Dvisavaitinis Laikraštis
Leidžia Lietuvos Vyčiai.

PRENUMERATA:

Metams \$2.00
Pusmečiui 1.00
Pavienis Numeris10
Į Užrubežį Metams 2.50

"VYTIS"
3261 So. Halsted St., Chicago, Ill.

AUKŲ! AUKŲ!

Aukų! Aukų!—Štai šauksmas visų lietuvių, kuriems rūpi Laisva-Neprigulminga Lietuva.

Svarbiausia valanda atėjo. Trumpoj ateityje išsiriš klausimas: ar Lietuvai laisvai būti, ar vėl vilkti kieta, žemą vergų jungą, kurį ligšiol ji nešė.

Toks ar kitoks lietuvių tautos likimas prigulės nuo pačių lietuvių. Jei mokės ir pasistengs—apgins savo teises ir garbingai laimės liuosybę; apsilais, —visa pralaimės.

Ko reikia, kad tautai laisvę ingijus? Visų-pirmu reikia vienybės, materijalio ir moralio pasišventimo. Tautos laisvės neišlaimės vienas arba keli veikėjai nors ir išmintingiausi, nors ir intekmingiausi, jei jų pastangų neparems plačioji tautos masė. Tautai laisvės neišgausime be materijalių iškaščių. Reiks kreipties ir šen ir ten, reiks garsintis spaudoje, gyvu žodžiu, pa-

žintimis, simpatijomis ir įvairiais kitokiais keliais.

Kliučių ir vargo bus daug. Ant kelio prie mūsų tautos liuosybės kliutis ir visokias žabangas spendžia visa eilė Lietuvos priešų. Lietuvą stengiasi grobti net keli kaimynai. Rusų ir mūsų bolševikai ją nori priglausti prie pusgyvio Rusijos kuno, kad ir čia išplėtus sau rojų, kokį pasidarė apjakusių rusų žemėje. Lietuvą savinasi lenkai, skelbdami pasauliui, kad tai jų provincija, priklausanti jiems istoriniu, visais moraliais ir ekonominiiais žvilgsniais. Lietuvos liuosybei rimtai graso žydai, kurių rankose yra užtektingai kapitalo savo grąsą padaryti labai pavojinga.

Apsidairę visomis pusėmis rimtai privalome pagalvoti ir pasvarstyti, kas daryti reikia. Vergavome ir kentėme. Tų kančių ir vargų po svetima priespauda išbridome

plačias jures. Musų tautos praeities pēdsakas kraujais ir ašaromis pasriuvęs. Jos eisenā prie ateities āstriaus digliais buvo nuklota. Nesuklopome ir nesustojome ējē. Kliutys ir sunkenybēs tik labiau užgrudino musų iš-tvermē ir pasiržimā.

Lietuviai! Žiurēkite, kas atsitiko! Prasmego caro ir kaizerio sostai sušlapuoti musų krauju ir gyvybe. Kazoko nagaika, raižiūsi tiek metų lietuvio pečius ir kaklą už gimtā kalbā, už spauzdintā žodį ir-gi pras-mego ir nebeatgyti jiems išnaujo ant musų sprando.

Nesenai tas laikas, apie keliolika metų atgal, mus koliojo lenkas už musų gimtā kalbā, už lietuviškā po-terį kurį mes siuntēme Augščiausiam. Jusų kalbos nei maldos Dievas nesupranta: vartokite musų lenkiškā, tai tik tada jus Dievas supras". Štai kokį kevalā sa-vo didžiausiu pamēgimu dar ir dabar giriamos lenkišk-os kultūros tie musų "broliais" pasivadinę gretimi kaimynai buvo beužvelkā ant musų jausmų ir sielos. Atbudome. Susipratome. Tautinēs dvasios ir savymeilės vedami ēmēme visus svetimus, mums prievarta primestus, lukštus laužti nuo savės ir svaidyti į šonus. Širdo ir apmauda degē kaimynai. Daug žiaurių ir ne-dovanotinų skriaudų bei žaizdų jie mums uždavē. Su-draskyta ir kraujais aptaškyta lietuviška maldaknygē išplēsta iš lietuvaiteš rankų; kruvini drabužiai—bus tais liudininkais, kā lietuvis turējo nekaltai nukęsti už savo kalbā ir budā.

Jokios priespaudos ir vargai nesulaužē mus. Tau-tos Valia žengē vis pirmyn perlauždama visas jai spendžiamas kliutis.

Štai atējome kringiausios valandos. Valstybių atstovai renkasi apie Taikos Stalā. Jie svarstys, kaip sutvarkyti sugriautā, pelenais ir nuodeguliais paverstā Europā. Jie rēž ir ves rubežius. Svarstymo plenuose bus ir Lietuva. Taikos Kongresas išduos dekretā: ar Lietuvai gyventi savarankiu gyvenimu ir nešti savo dadelę į pasaulio kultūros rumā galint išvystyti be varžymo visas savo ypatybes, ar vėl buti kurios ar ke-lių kaimynių tautų priklausomu vergu.

Lietuvių atstovams prie Taikos Stalo vargiai bus vietos. Talkininkų vadai ankščiau yra užreiškę, kad Taikos kongreso atstovus galēs turēti tik tos tau-tos, kurios turēs savo karuomenės ir prisidēs prie per-galėjimo vokiečių militarizmo. To savo užreikimo, tur but, ir laikysis. Lietuvai-gi karuomenę tik ruošēsi organizuoti ir faktiškai dar neprisidējo. Tad musų atstovams bus vetos tik Taikos Kongreso prieangyje.

Laikas visiems daryti, kas galima, kad tautos lai-svės nepraradus. Kas iš turtų ir aukso, kurį savo ki-šenyje turēsime, jei musų veido nenušvies Laisvos Tē-

vynēs laisvo piliečio šviesa — jei vėl busime kitų ver-gais.

Aplinkybēs susidējo taip, kad musų tautos opiau-sias momentas įvyko prisiartinant iškilmingiausioms Kalēdų šventēms. Besiartinant toms šventēms daug gražių, malonių ir nuoširdžių jausmų apsiireiskia kru-tinēje link savų artimųjų. Sekdami to jausmo dažnai stambias kruvutes pinigų išleidžiame visokioms dova-noms artimiems.

Broliai! Atminkime šių Kalēdų musų pareigā. Vietoje apdovanojimo nuoširdžiais jausmais vieno ki-to asmens, išreikškime tuos jausmus musų tautai, ku-rios asmenin ineina visi mums brangiausieji ir arti-miausieji: tėvai, motinos, seserys, broliai, giminēs ir visi musų broliai lietuviai! Taisykime tautai brangiā dovanā, prisidēdami prie inkunijimo jos didžiausių troškimų. Prisdēkime prie atgavimo Lietuvai Lais-vės!

Visas šių Kalēdų materijales ir morales dovanas paveskime Lietuvos laisvei. Paremkiye musų spaudoje iškeltus svarbius sumanymus, kurie pagelbēs musų tau-tai laisvę iškovoti.

Aukų! Aukų! Duokime patys ir kitus raginkime duoti.

MATAS.

"Nepaprastų aukų ir kruvino pasišventimo gēlė-mis nuklota takas į Lietuvos liuosybēs rumus. Tuo ta-kų eina lietuviai Lietuvoje. Aukų ašaromis ir kentēji-mų kraujais tą takā jie dabina, atiduodami visā, kas kā tur, brangios Tėvynēs aukurui. Jie marinami, bet nemiršta ir akių nesudeda. Jiems mirkčioja ne grab-nyčios šviesa, bet Lietuvos liuosybēs aušra! Lietuvoje lietuviai—kankinami, bet jie budrūs ir gyvi. Jie bud-rūs savo reikalų nuovoka, jie gyvi pasišvetimu ir au-komis. Jie gyvena aukų gyvenimu. Jie svajoja Lietu-vos liuosybēs sapnus. Nuo aušros lig aušros juos viena mintis veda: Lietuvos skaisti liuosybē.

Lietuvių Lietuvoje pasiržimai kaitina amerikie-čių—lietuvių širdį ir ją dar smarkiau pagauna tam pačiam siekiui: liuosa ir neprigulminga Lietuva!"

(Iš kun. J. Dabužio — Am. lietuvių atstovo Eu-ropon laiško).

* * *

Nedėkingumas — tai silpnabudžių žmonių ženklas. Goete pasakē, niekuomet nematēs, kad doras žmo-gus butų buvęs nedėkingas.

MUSŲ SPAUSTUVĖ.

Jau trečias metas einame prie užbrėžto tikslo, bet dar jo nepasiekėme. Svarbus dalykas visuomet užima daug laiko; jį reikia nuodugniai išgvildinti, aptarti ir tiktai tuomet vykdyti gyveniman. Panašiai pasielgta ir su nuosavos spaustuvės steigimu. Viskas ištirta, keliai nurodyti ir einame prie tikslo—prie lėšų rinkimo nuosavos spaustuvės įsteigimui.

Turėti nuosavą spaustuvę labai svarbu. Spauda šandie yra didžiausi pajiega pasaulyje. Kad gerai sutvarkius L. Vyčių organizacijos reikalus, pirmiausia reikia užimti svarbią vietą spaudoje. Be spaustuvės tai visiškai negalima atlikti. Pastaroji yra centru, apie kurį susikoncentruoja visa, organizacijos veikimas. Jeigu jau šandie, kuomet leidžiame vien dvisavaitinį organą, negalime išvengti įvairių kėblumų, kenkiančių organizacijai, kas bus kuomet mūsų "Vytis" taps savaitraščių ar dienraščių? Mūsų organizacijos pažanga butinai reikalauja kuogreičiausio spaustuvės įsteigimo. Sistematinė tvarka butinai organizacijoje reikalingas; jinai-gi įvyks tuomet, kada įsteigsime savo spaustuvę. Centro, redakcijos, administracijos reikalai susitvarkys ir kada įsteisime savo spaustuvę. Centro, redakcijos, administracijos reikalai susitvarkys ir atneš žymią naudą visam organizacijos judėjimui. L. Vyčiai užėmė labai plačią savo veikimui dirvą—apskričių stovis ir jų veikimas organizavimo, dailės, apšvietos srytyse; naujas laipsninis narių padalinimas; priaugamosios jaunuomenės globojimas—šitas viskas reikalauja centro, kuris geroje tvarkoje vartytų pradėtą veikimą.

Svarbiausi dalis spaustuvės steigime yra pinigai. Kiekvienas žino, kaip yra sunku aukoti savo uždirbtą skatiką vienam ar kitam dalykui, ypatingai šandie, kuomet aukų reikalaujama į visas puses. Čia reikia pasišventimo,

širdies. Vyčiai atvira širdimi rėmė visus tautos reikalus. Nejaugi jie užmirštų savus! Niekuomet, ypatingai toki svarbų dalyką—nuosavą spaustuvę. Reikia pažymėti, kad ir budas pinigų surinkimui yra gana lengvas. Kuopos privalo prisiusti centrai tiek dolerių, kiek kuopoje randasi narių. Tuos pinigus nereikia butinai paimti iš Vyčių kišenių. Kuopa labai lengvai gali suruošti vakarą ir iš ineigų apmokėti reikalaujamą sumą. Jeigu ineigų neužtektų, tai tiktai tuomet gali kuopa nutart po kiek nariai turi savo pridėti. Kuomet matome ne Vyčius, tiktai asmenis mums prielankius, po desėtkus dolerių aukojančius mūsų reikalams—argi mes neprisidėtume prie tokio svarbaus reikalo-

Dabar pasitaiko tokia graži proga—štai Pittsburgo apielinkė aukoja mūsų spaustuvei keletą tukstančių. Tiktai šitas vienas faktas turi mus pažadinti prie smarkaus veikimo spaustuvės steigime. Artinantis Kalėdoms, pasinaudokime senovės papročiu—suteikime dovanas savo organizacijai. Bebejo daug atsiras tokių Vyčių, kurie vieton siuntinėjimo savo draugams švenčių pasveikinimus, tuos pinigus paaukos spaustuvės reikalams.

Paprastai apie šį laiką rengiami vakarai—lošimai ar koncertai, jeigu ne visus, tai nors dalį tų ineigų galima paaukoti spaustuvei. Yra garbė Vyčiams, kad jie turi tokių kuopų, kurios netiktai užsimokėjo kongreso reikalaujamą mokestį, bet ir pasistengė surengti vakarą, kurio visą naudą pasiuntė spaustuvei. Puikus ir sektinas pavyzdis. Netiktai pavienės kuopos, bet ir apskričiai, rengdami dažnai vakarus po savo susirinkimų, gali dalį vakaro ineigų pavesti spaustuvei. Priemonių yra užtenktinai, tiktai reikia noro ir pasišventimo prieti prie reikalaujamo tikslo.

Baigiasi metai. Papildykime musų veikimo trukumus. Pradėdami Naujus Metus, beabėjo pradėsime naują gyvenimą. Šis laikotarpis yra labai žymus; pastarasis yra surištas su musų Tėvynės atgimimu, su musų laisvę.

L. Vyčiaiai prakilniausi musų tautos dalis. Jie turi, užimti vadovaujančią vietą, musų visuomenėje. Šito stovio pasiekimui reikalaujama iš kiekvieno Vyčio, kad jisai prisidėtų netiktai savo veikimu, bet ir savo turtu. Jauna karšta Vyčio dvasia trokšta savo organizacijos, savo tėvynės gerovės; jinai nesigaili aukų, nes žino, kad jos suvartojamos svarbiam reikalui, nuo kario priklauso visa organizacijos pažanga. Visgi, čia reiktų atkreipti atydą į vieną prakilnią Vyčiams labai tinkančią ypatybę — tai greitas ištesėjimas. Lotynų priešodis sako — tas dvigubai duoda, kuris greitai duoda. Jeigu mes pasirįžome aukoti, tai greitai savo pasirįžimą išpildykime, ypatingai svarbiuose reikaluose. Beabejo visos Vyčių kuopos rimtai žiuri į šį reikalą ir greitai laiku pasistengs išpildyti jau trijų kongresų pažymėtą nutarimą — rinkti pinigų nuosavos spauduvės įsteigimui.

J. ŠIRVINTAS

Lietuvių Konferencijos Metines.

Šių metų rugsėjo mėn. 18 dieną suėjo lygiai vieni metai nuo pirmosios Lietuvių Konferencijos dienos. Konferencija, kaip žinoma buvo sušaukta **Vilniuje** 1917 m. rugsėjo m. 18 d. Toji diena Lietuvos istorijoje privalės būti aukso raidėmis užrašyta. Delko toji konferencija mums taip brangi, taip svarbi? Delko, kad po daugelio sunkios vergijos metų per tą Konferenciją lietuviai viešai pasisakė vėl nori būti savystovi ir nepriklausomi. Ir netik pasisakė, bet savo norus pradėjo ir gyveniman vykdyti, nes konferencija išrinko Lietuvos Tarybą, kuriai ir buvo pavesta rupintis Lietuvos valstybės atstatymu. Konferencija buvo sušaukta **Vilniuje**. Tai mums parodo, kaip svarbus Lietuvai yra

Vilnius, nes tik jau pradėdant tartis apie Lietuvos valstybės atstatymą, pradėdama tai daryti Vilniuje. Kitaip ir buti negali, nes nei vienas lietuvis negali sau įsivaizdinti Lietuvos be Vilniaus.

Šiandieną sulaukę tų taip svarbių mums sukaktuvių, mes tikrai galime pasidžiaugti, nes Lietuvos atstatyme jau daug yra padaryta. Lietuva jau pripažinta nepriklausoma valstybe. Sunkių valandų per tuos metus teko pergyventi Lietuvos Tarybai, gal but dar sunkesnės valandos jos laukia. Musų, jaunime, šiandieną švenčiausia priedermė — visomis pajėgomis tąjį Lietuvos atstatymo darbą remti. Jeigu Lietuvos Taryba visuose darbuose bus musų uoliai palaikoma ir remiama, tai sulaukę antrųjų Lietuvių Konferencijos metinių sukaktuvių, mes Lietuvą turėsime nepriklausoma netik ant popieros, bet ir visoje tikrenybėje.

Iš "Pavasario".

—•••••

JAU GREITAI TAVE PAMATYSIU.

Kada šalau kalnynų snieguose, kada gulėjau Rumunijos purvuose, kada mane spaudė vargas, taip-pat kada tikėjau ir linksmesnę valandėlę, tu mano tėvyne, visados stovėjai man akyse.

Aš laukiau tos dienos, aš laukiau tos valandos, aš laukiau tos minutės, kada pagaliau galėsiu važiuoti mano mylimosios tėvynės linkui.

Ir susilaukiau.

Važiuojame visa kuopa tautiečių. Visi mes linksmi galėsią tėvynėje liuosai kvėpuoti ir naudingai dirbti... Mes nieko nežinome...

Štai traukinys jau Vilniuje. Mes gaudome Lietuvos orą, bet jis dar tvankus tebėra...

Af. R.

Iš "Pavasario".

—•••••

Tik to valia gera, kuri geidžia sau gera bei skriaudos kitiems. Tokia yra reikšmė žodžių, kuriuos Kristui gimus giedojo aniolai: "Garbė Dievui augštybėse, o ant žemės ramybė geros valios žmonėms".

* * *

Susivaldyti — tai reiškia būti liuosu nuo piktu geidulių ir visame, kalboje ir darbuose, išlaikyti lygsvarą. Susivaldymu išdirbama budas ir išplėčiama viekas, taip reikalingas mums, kad nepasiduoti pagundoms.

APZVALGA IR PASTABOS.

Lietuva turi nuasavą valdžią.

Iš Šveicarijos K. Pakštas savo antrame raporte praneša tokių žinių iš Lietuvos:

Suorganizuota ministerija, kurion ineina: Valdemaras—primieras ir užrubežių ministeris, Yčas — finansų, Dr. A. Alekna — vidaus, Majoras-generolas Žukauskis — karės, Dr. Jokantas — apšvietimo, Stasys Liandsbergis-apšvietos, Grafas Aleks. Tyškevičius—žemdirbystės, Krikščiukaitis (Aišbė) — justicijos, Petras Leonas — valstijos kontrolierius.

Ministerija sykiu su Taryba valdysianti pakol kas Lietuvą. Stengiamos suorganizuoti karuomenę, apibrėžti rubežius ir p.

Lietuvos pasportai pripažįstami Švedijoje ir Šveicarijoje. Reiškia jos jau skaito Lietuvą už valstiją.”

Kaip į darbą šaukia.

Tautos Fondo pirmininkas kun. H. K. Urbanavičius taip prabilo į visuomenę:

Gerbiamieji! Štai mūsų senutė-Tėvynė Lietuva, prieš 500 metų perdaug užsitikėjusi savo “draugams” ir praradusi laisvę, vėl stato kandidatūrą į neprigulmybę ir maldauja jusų pagelbos. Ar jai atsakysite? Ar pavarysite alkaną motiną nuo savo durių? Ar apsirėdę Amerikiečių švarku gėdysitės Lietuvos milinės? Ar pastumėsite ją iš naujo Lenkų ar Rusų vergijon?

Ne! tukstantį kartų ne! Jeigu taip, tai kodėl sėdime rankas sudėję? Pasaulis kala geležį kol karšta po karės. Visi nori sau išderėti kuogeriausias sąlygas. Siunčia atstovus, duoda aukas milijonais. Gi mes savo Tautos Fondą, vienatinę mūsų tautos įstaigą, visiškai pamiršome

ir nedrąsiai pasirįžome sudėti vos 50.000. Tik 50,000?! visos tautos reikalams?! Permeža, stebėtinai permeža! Jeigu organizatoriai padarė klaidą ir kaimiečio saiku atseikėjo visai tautai tik 50,000, tai mes, visuomenė, tą klaidą pataisykime ir eikime prie milijono! Gerai tą įsidomėkime, kad neturėsime teisės vadintis tauta, jeigu savo išdan nesukrausime milijonų. Prie gerų norų ir rimtos organizacijos labai galime tą atsiekti. Darban, broliai! Kam rupi neprigulminga Lietuva, kam brangus mūsų tėvučių likimas, tas teaukoja Tautos Fondui!”

Šitie žodžiai kiekvieno lietuvių širdyje turi rasti atbalsį.

Rimtas sumanymas.

Gerb. Uosis spaudoje paleido naują sumanymą reikale spartesnio ir pabekmingesnio rinkimo pinigų Lietuvos laisvei. Sumanymas šitoks:

1) Visi Amerikos lietuviai apsideda šią žiemą mokesniais nuo savo pelno. Tuos mokesnius jie sumokės per du atvejus po pusę: vieną pusę iki šių Kalėdų, kitą pusę iki 9 d. kovo, 1919 metų.

2) Uždirbantieji nedaugiau kaip \$1200.00 į metus mokės iš viso \$10.00; \$5.00 prieš Kalėdas ir \$5.00 apie šv. Kazimierą.

3) Uždirbantieji nuo \$1200.00 iki \$200.00 mokės iš viso \$30.00; \$15.00 prieš Kalėdas ir \$15.00 apie šv. Kazimierą.

4) Uždirbantieji daugiau kaip \$2000.00 mokės \$50.00; \$25.00 prieš Kalėdas ir \$25.00 apie šv. Kazimierą.

5) Pavieniai, uždirbantieji į metus mažiau, kaip \$500.00 ir šeimynos, uždirbančios į metus mažiau, kaip \$800.00 — gali nieko nemokėti.

6) Šeimynoms, suvargintoms ligomis, arba su skaitlingais vaikais — mokesniai galės būti

sumažinti per pusę; gi nepaprastai sunkiuose atsitikimuose jos galės ir visai būti paliuosuotos nuo mokesnio.

7) Kiekvienas užsimokėjęs savo mokesnį turi gauti tam tikrą "Lietuvos pilietystės paliudijimą" iš savo Fondo valdybos.

8) Fondo valdyba garsina vardus ir pavardes visų užsimokėjusių "Tautos Laisvės mokesnį".

9) Aukos jau įmokėtos į šių metų Kalėdų Fondą — turėtų būti priskaitytos.

10) Visi įmokėjęsiai savo mokesnius turės vardą "Pirmųjų Laisvės piliečių".

Sumanymas rimtas ir vertas užgyrimo ir inkunijimo. Aukų reikalas turi būti visiems ant lupų ir kunyties darbais. Tautos liuosybė tebuna mums vertesnė už viską.

Lietuvos apsauga.

Kun. J. Dobužis (Dobužinskas) — Amerikos lietuvių atstovas Europon, apkalbėdamas Lietuvos dabartinį padėjimą, nurodęs pavojus, koki grasos mūsų tautai visomis pusiųs: nuo vokiečių, nuo lenkų, nuo rusų ir musiškių bolševikų, nuo žydų ir t. t., išėjimą iš tų visų pavojų mačo štai koku keliu:

Prieš tuos mūsų tautos priešus, remdamies lietuvių nutarimais keliuose seimuose, iškėlėme viešą protestą, užreikšdami, jog neatsžadėsime lietuvių savo šalies liuosybės ir jei kaip ginsimės kruvinu ginklu prieš bile katra priešą!

Protestas paliks protestu, kaip ir daugelis jų. Praskambės pasauliui ir išnyks kaip rukai. Greta protesto reikia dar darbo, kad tikrai apginti savo šalį nuo svetimos glemžiančios rankos ar ji bus ranka geležimi kaustyto, kaip nunai prūsų, ar kraujuose mirkyta, kaip bolševikų, ar šilkais dengta, kaip lenkų ar kitų slavų. Visos tos rankos karės galo laukia ir už Lietuvos griebtis nori. Geresniųjų kol-kas priemonių nuo jųjų apsiginti bene bus ta, kad prasidėjus nusiginklavimui, duoti Amerikos valdžiai užimti visą Lietu-

vos kraštą, pasiuntus čionai tam tikrą armiją sudarytą iš lietuvių tarnaujančiųjų šiandien Amerikos kariuomenėje. Lietuvoje gyventojai šitokią armiją sutiktų atvira širdimi, kaip kad sutinka išsiilgusi motina savo vaiko. Šitoji armija atneštų Lietuvai ramybę ir gerovę, duotų tvarkoje imti pradėti gyventi valstybės gyvenimu ir apgintų nuo visokių lietuvių tautos priešų.

Ir, greičiausia, Suvienytų Valstijų valdžia tokio lietuvių prašymo neatmetų jo neišpildžius. Amerikos obalsis užtikrinti demokratijai pasaulyje vietą, paliuosuoti pavergtas tautas ir apginti jų teisės. Tų obalsių inkunijimui pasvęsta milžiniškos pastangos. O lietuvių, gavę gražią protekciją, netrukus patys susitvarkytų ir sudarytų reikalingą sau apsaugą.

Lietuvos klausimas ir žydai

Žydai pasaulyje vaidina svarbią rolę. Jų rolė intekminga delei šių priešasčių: a) kad jų varo slaptai; b) kad pas žydus yra vienybė; c) kad žydų rankose yra kapitalas, kurio pagalba galima visa padaryti.

Žydai daug domos ir triūso deda į krikščionių demoralizavimą. Visokius naujagadynius obalsius pramano ir platiną žydai. Socijalizmo su jo keisčiausiomis protensijomis (tikybos šmeižimu ir griovimu) uoliausiais platintojais yra žydai; dabartinio bolševizmo uoliausiais apaštalais yra žydai; liberalės spaudos uoliausiais platintojais ir rėmėjais yra žydai. Lankyk socijalistų prakalbas — ten rasi daugiausia žydų (andai Chicagoje Coliseum salėje įvykusiose socijalistų prakalbose galima buvo patėmyti, kad kas antras asmuo, tai žydas. Jei ne iš žydiskos odos tai galima buvo pažinti, tai iš skonio (cibulių ir česnakų), ar iš kalbos akcento).

Čia indomiausia ir ypatingiausia tas, kad žydai visokius obalsius ir visokią demoralizacijos agitaciją veda ir remia tarpe krikščionių. Žydijos tarpe to-

kio judėjimo neapsireiškia. O pas žydus ir-gi yra tikyba, sinagogos, visokios apėigos, papročiai ir t. p. Aišku, pas žydus yra tikslas demoralizavimo darba varyti krikščionių tarpe. Kartą krikščionija bus sudemoralizuota— po jos šaknimis bus pasunkti nuodai — ji silpnės, ges, o tuo tarpu tarps žydija.

Žydija, buvusi ligšiol ištikimiausia vokiečių talkininke, sutvėrusi Rusijoje bolževizmą ir tuomi apsunkinusi talkininkų pergalę, kuri jiems atsiėjo milijonais žmonių gyvasčių, — kliūtis daro ir musų tautai. Imame jausti jų negeistiną intaką musų ateities gerovei, Žydija turi daug drąsos kėsinties ir kenkti musų pastongoms ir teisėms, kurie tiek karės sunkumo ir vargo nešėme ant savo pečių. Tukstančiais žmonių aukų, negirdėtų sunaikinimu krašto Lietuva pasitarnavo žmonijai jos pergalėje vokiečių autokratijos. Ir dabar ta žydija — vokiečių talkininkė — ir-gi kiša koją Lietuvos laisvei ir jos savarankumui. Kad Lietuva — lietuviams, o ne žydams ir kitiems joje svetimiems gaivalams, tai demokratijai tas senai aišku. Tečiau žydai į tai kitaip žiuri. Nors jie pas mus tik svečiai, bet jie jaučiasi Lietuvos savininkais.

Va, ką rašo Amerikos lietuvių atstovas Europon:

„Kviečiami lietuvių į susirinkimus, į paskaitas, kad geriau apsipažinti su lietuvių tautos reikalais ir siekiniais, žydai išdidžiai pabrieždavę ir tebebriežia, kad tuomet eisią į lietuvių tarpą, kuomet ten viskas bus vedama žydų ar rusų kalboje: mes, girdi, lietuviškai kalbėti nemanome”.

Jeigi lieuviai gyventų Palestinoje ir ten susidarytų žydų valstybė su visais įstatymais, tai lietuviams, kad buti gerais valstybės piliečiais ir pakenčiamais žmonėmis — taikintusi prie vietinės tautos, turinčios daugiau moralių ir kitokių teisių.

Žydai turėtų buti vien dėkingi lietuviams, kurių tarpe rado gerą dirvą, kada tuo tarpu kitur juos ujo ir mušė. Žydėliai ir čia, Amerikoje, šildosi prie

musų. Prie musų naujokynų, apie musų bažnyčias spraudžiasi žydai ir iš musų pragyvenimą sau daro.

Kad žydai kenkia Lietuvos laisvei ir savarankumui, priežastis mums labai aiški. Jie (žydai) gerai žino, kad laisvoje, savarankioje musų Tėvynėje jie negalės taip misti musų gėrybėmis, kaip ligšiol kad mito, kada musų inicijativą ir pajėgas naikino autokratų rankos.

Kad žydai kenks musų svarbiausiems reikalams, tai lietuviai atmins, kaip su kuo elgties.

Kas bus dabar?

Po karės!

Kruvini karuomenių mušiai kovų laukuose apsistojo. Ginklų balsai, dumų debesys nusiblaivė. Kovų ir skerdynių laukuose tik liudni reginiai paliko, kurie bus amžiniais liudininkais, ką darė žmogus prieš žmogų per puspenktų metų.

Po karės!

Smarkiai plaka širdis tų, kurie kovos laukuose turi artimiausius ir brangiausius asmenis. Smarkiai plaka širdis, kurie yra nariais pavergtų tautų, kurioms ima šviesti laisvės viltis.

Po karės!— Kas bus dabar? toks klausimas kabo ant kiekvieno lupų, nes ši karė tai netokia, kaip senesnės, po kurių kariaujančias pusės padėję ginklus, imdavosi atstatymo to, ką kariaudamos išgriaudavo. Šiandien-gi neatstatymas, tik perstatymas laukia pašaulio — ir toks milžiniškas, kad net sunku jį visą apimti. Tai ne karė pasibaigė, tik era žygių. Žengiame į naują istorijos sritį labai skirtingą buvusiai, ir sunkiausio atsakymo klausimu šiandien yra šis: “Kas bus”.

Pastarųjų amžių gyvenimas išpy-nė opią pynę, surazgė tiek kėblių mazgų, kurių išrišimas kardu yra negali-

mas. Tai galēs padaryti tik išmintingu ir sąžiningų žmonių protas.

Krito vokiečiai, bet paliko daug nuodų, kurie gali atnešti daug blogo. Kas gali atspėti, ar nelaukia mūsų naujos karės — daug baisesnės už dabartinę. Tai tarpusavinės karės. O jų gelvuone yra bolševizmas—pradėtas žydu, indrutintas vokiečių. Iš Europos vis baisesnės žinios ateina. Bolševizmas savo šaknis vis plačiau leidžia. Nežiurint

jo pasekmių Rušijoje, platinasi ir Vokietijoje. Karė išdirbo žmonėse žemus, nenuvaldomus jausmus, kuomi bolševizmas ir atsiremia. Ir kas gali tvirtinti, kad karė jau pasibaigė, kad pasaulis nusisunks kraujo dėmes.

Autokratų galybė gruvo, o iš jos griuvėsių atsivėrė suirutė jausmų ir protų. Ir kol ta suirutė nesimažins, tol nebusime tikri apie pabaigą karės.

Svint aušrelė.

A. Pocius

Svintaušre tē tu saule tē jau man laikarū va žiūst

dar man miela eis-nai but'.

Palukėkit, mieli broliai,
Dar aš eisiu pas motušę—
Motušėlę atsveikinti.

Verk, motušė, verk, senoji,
Mane jauną išleisdama—
Man dalelę atskirdama.

Palukėkit, mieli broliai,
Dar aš eisiu pas tetušį—
Tetušėlį atsveikinti.

Verk, tetušis, verk, senasis,
Mane jauną išleisdamas—
Man dalelę atduodamas.

JAUNIMAS LIETUVOJE.

Vokiečiai žiaurų jungą buvo uždėję Lietuvai. Kurį laiką draugijinių gyvenimas ten buvo visai sunaikintas. Vistik žmonės ten krutėjo ir veikė. Neatsiliko ir jaunimas. Vėliau, atlengvėjus sprespaudai, jaunimas ėmė organizuotis ir išleido nuosavų dvisavaitinį laikraštį—“Pavasari”.

Vienas “Pavasario” numeris (No. 7) už spalio mėnesį 1918 m. mums atkliuvo į rankas. Jo turinys gana įvairus. Šalip rimtųjų straipsnelių, beletristikos dalykėlių, yra ir žinučių apie jaunimo krutėjimą po plačiąją Lietuvą. (Kad geriau nušvietus, kaip ten jaunimas kruta ir ką veikia, kai-kurias žinutes žemiau perspauzdiname).

Prie to, čia galima išreikšti vilti, kad jau arti tas laikas, kada mes, išeivijos jaunimas, galėsime sumegzti artimesnius ryšius su Tėvynės jaunimu ir bendrai sielotis ir bendrai darbuotis mūsų bendrųjų, brangiausiųjų idealų ir troškimų inkunijimui. Visa, kas mus ligšiol laikė atkirstais, traukė susinešimo ryšius, jau įra, trupa ir prasmenga. Valio, laisvutis jaunime! Valio, Laisva-Neprigulminga Lietuva!

* * *

Debeikiai (Utenos apskr.). Rugpiučio mėn. 25 d. Debeikių jaunimo kuopelė buvo surengusi viešąją gegužinę. Vieta buvo labai graži: miške lygus dirvonas. Dirvonas del tvarkos buvo apvestas aplinkui viela. Vartuose, tarpu dviejų ažuolų, plevėsavo dvi dideli ir keturios mažos tautinės vėliavos. Buvo choras, deklamacijų, tautinių žaislų ir šiaip jau šokių; grojo muzika, buvo skrojojanti pašta. Mergelės sagstė publikai gėles ir rinko aukas jaunimo kp. naudai. Visa buvo gražiai, o jeigu kas buvo ne taip, tai vistik dovanotina. Ateityj manau, busią tvarkiau. Nežiurint į tai, visgi gilima buvo patirti labai malonių ir prakilnių įspūdžių. Apskritai sakant, Debeikių jaunimas jau žino, kame gyvena ir kur eina; supranta laiko svarbumą ir mėgsta geriems tikslams jį sunaudoti. Gegužinėje po trumpos prakalbos draugas Pilkauskas surinko tautos reikalams 37 m. 80 f.

Valio, Debeikių jaunimas!

Subačius (Kupiškio apskr.). Rugpiučio 18 d. mūsų senojoje bažnytėlėje įvyko steigiamasis jaunimo drjos susirinkimas. Atidarius susirinkimą ir išrinkus prezidiumą kalbėjo dr. P. Suodžius ir dr. V. Januškaitis. Jie ragino spiestis draugijomis, kaip tai yra Vokietijoje bei Šveicarijoje, kame jaunimas apsišvietęs, susipratęs, kas pasiekta ačių jaunimo drjoms. Toliau buvo paskaityta įstatai, paimti iš “Pavasario”, ir “Vicnybės”. Po to kun P. Vaitiekunas ragino dorai veikti, darbuotis. Po to narius surašius, išrinkta slaptu balsavimu valdyba ir nutarta, kad valdyba pati pasiskirstytų priedermėmis. Mokestis nutartas mokėti po 1 rublį, o kitiems metams visuotinai susirinkimas nutars, kiek mokėti. Nutarta tuoju surengti vakarėlį ir tam rupintis išrinkta komisija iš narių tarpo. Nutarta daryti susirinkimą kas dvi savaiti ir kiekviename, neskaitant kitų dalykų padeklamuoti po keletą eilučių. Susirinkimas pasibaigė dainuojant himną—“Lietuva Tėvynė mūsų”. Išviso įsirašė du šimtu tikrųjų ir vienas garbės narys.

Pastebėtina, kad mergaičių daugiau $\frac{3}{4}$, o vaikinių mažai. Nejaugi vaikinas mažiau rūpėtų išsilavinimas bei apšvietimas, negu merginoms? Jeigu taip, tai valio mergaitės, jusų ateitis bus šviesi ir jus užinsite tinkamą vietą Lietuvoje!

Puīšys.

Vabalninkas. Rugpiučio 25 d. susirinko nemažas jaunimo būrelis ir daug ko gera apsvartė, taip pat nutarė savo organą “Pavasari” kiek galima geriau palaikyti, kas negali raštais, tai nors jį išsirašyti arba aukų parinkti, vienu žodžiu, kaip kas tik gali.

Nutarta taip pat pasirupinti pagerinti mokykl'as.

Vabalninkiečiai mėgsta skaityti, turi nemažai laikraščių, didesni kaimai turi knygynų. Apskritai sakant, mūsų žmonės jau gerokai šviesūs.

Vakarėlių, kuriuose vaidina, deklamuoja ir pažaidžia esti net perdažnai, kaip antai keletą šventadienių pasitaikė taip, jog buvo viensyk 2—3 vakarėliai už kokios mylios ar mažiau atstu kits nuo kito.

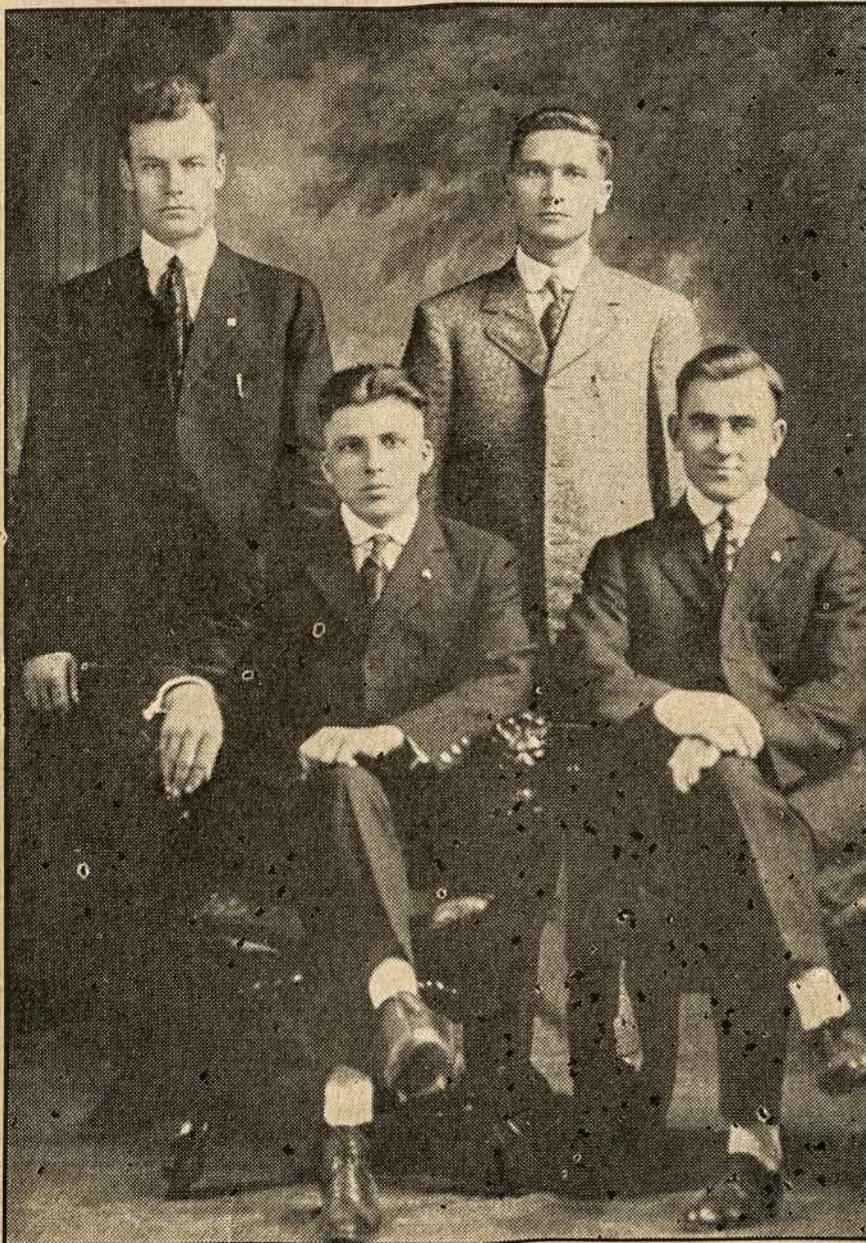
Valsas.

Žasliai. Riečionių jaunimas imasi burtis gražion tautinėm draugijon, daro tautinius susirinkimus. Čia jaunimas padainuoja, pažaidžia tautinių žaislų, pasikalba apie gyvenimo reikalus, ateities klausimus, skaito laikraščius ir knygas. Čia ateina “Pavasario” 12 egz., “Tėvynės Sargo” 2 egz., “Lietuvos Aido” 1 egz. Jaunimas atidengė mokyklą. Yra vilties, kad ir kiti, pabudę iš gilaus miego, prisidės prie šito darbo.

Bridžiai (Sintautų par.) Šiame kaime anądien buvo L. Jakaičiūtės su L. Muleikaituku vestuvės. Pas mus yra paprotys pamergėms ir broliams vienaip pajuokintis per vestuves. Per minimasias vestuves pamergių ir brolių nešabzdėjo šilkai, nebuvo visokių išsidarkymų, bet visi buvo persijuosę lietuviškos spalvos juostomis, prisisegę turėjo lietuvių Vytį. Jaunimas visą laiką žaidė tautinius žaislus, dainavo dainas. Vienas per vestuves pardavinėjo pirmutinės lietuvių lioterijos bilietus.

Spyrakiai. (Panevėžio apskrčio). Spyrakuose mano įsteigti jaunimo kuopelė vardu "Pavasaris". Tuo tikslu išrinkta pora žmonių rūpintis išgauti iš vokiečių valdžios leidimą. Turime taip pat tai draugijėlei surinkę keletą grašių. Dragonių vakaro rengėjai paskyrė 52 marki, o Montvidavo 124 markes. Viso labo 176 m. Tikimės greitai laiku susilauksią leidimo ir pradėsia plačiau veikti.

Benas. T.

Lietuvos Vyčių 88-tos kuopos nariai-veikėjai, kurie uoliai darbuojasi įsteigimui Vyčių nuosavios spaustuvės Pittsburg, Pa.

AR MUSŲ TAUTA PAVOJUJE.

Neilgai žmogui tetenka pagyventi neatsakant už savo darbų kaltes. Greitai tas laikas praeina. Lyg tarsi iš kokių sapnų pabudęs ir nepasijunti, kai išėjai ant gyvenimo vieškelio...

Pradžia žmogaus gyvenimo taip saugiai, taip švelniai paginama; tiek daug domos atkreipiama, tiek atsargių akių lydžia jo kelius, kad, rodos, tas žmogus niekuomet kitu negalėtų būti, kaip tik tuom iš meilės širdžių gimusių pranašu, ramybės tvėrėju. Tokiu, rodos, ir palikti turėtų. Bet visai kas kitas stojasi. Tik spėjo išeiti pro gyveniman vedančią angą, spėjo pažvelgti į realio gyvenimo sceną, tuoj šuktelės pusiau nepatenkintu balsu, kad čia ne pagal jo skonio tas visas rėdas sutvarkytas. Jam reikia to ir to, kas sutiktų su visu atbalsiu šukavimo jo geidulių... Auga. Nusimanyto švyturis skaidriau suliepsnoja ir pradeda apšviesti platesnes ir—platesnės ribas tamsios nežinystės ligi visa pirmiau buvę paslaptimi, nepasikeičia į paprastų—paprasčiausius nuotikius. Ir taip su vadinamu pilnu patyrimu pradeda be kitų jau pagalbės gyvenimo spalvas vardinti ir jas tvarkyti pagal savo skonio.

Žmogus yra sudėtinis dviejų dalių: materijos ir gyvybės, arba tikriaus sakant—iš kuno ir sielos. Tos dvi dali arti suauostos sudaro žmogų, kuris kaip simbolis, užveizda bei teisėjas atsako už tų dviejų jame esančių dalių veikimą, tai yra: kuno ir sielos veikimo darbus... Jei dvasinė žmogaus dalis jį iškelia į augštybes, tada sakoma jį nuvedė siela, o kad kunas jį pririšo prie to, kas pats yra,—sakoma, kunas jį nutraukė savep. Dabar matos, kaip tos dvi minėtos dalys viename pavidale skiriasi jų veikime. Jų skirtingumas ir amžinas prieštaravimas viena kita nesiliauja. Abi savipvilioja, abi turi savus reikalavimus, duoda pasiteisinimus už savo užsispyrimus, viliones, piršimąsi vadovystėn prie siekio, palinkimą neva prie to, kas yra bendru viso pasaulio tikslu. Kalbu čia apie atlikimą gyvenime užduoties.

Žmogus pastojęs maždaug savarankiu individualu—pradeda spręsti, kas jam daugiau naudos suteikia, ten jis ir pakripsta, pasiduoda. Atsidavęs pilnai, pradeda su tuomi susigyventi ir to balso klausyti. Tokie pakrypimai nusiduoda netik pas pavienius asmenis, bet ir pas ištisas šeimynas ir tautas, o kartais net apima

dalis pasaulio. Vienai žmogaus daliai daugiau pataikaujama, o kita, lyg ji būtų bereikšmė, apleidžiama.

Dabar, kad aiškiau supratus vedamą mintį, ir kas yra bendru gyvenimo tikslu žmonijai, kalbėsime trumpai. Taigi, jau sakėme, kad žmogus yra sudėtinis iš kuno ir sielos. Tai kuri jų turėtų būti viešesnė ir kuriai jų privalėtų nusilenkti. Aiškiaus sakant, kurios žmogus turėtų klausyti.

Kunas, kaip žinome, niekas daugiau, kaip sauja žemės—materijos: Siela-gi—kas kita, jos paslaptis—Amžinybėje. Kunas tik yra įrankiu peikiavimui per realybę į amžinastį. Tai į minimą klausimą, kas yra bendru gyvenimo tikslu žmonijos,—atsakysime: tai nuolatinis kopimas prie dvasios tobulybės. Išaugimas iš to, kas traukias į kuno geidulių uką. Aišku, rasime daug pasipriešinimų tam atsakymui, nes yra ir mokslas tam išgalvotas, esą, gyvenimo tikslu yra tik gerumas. Tada, kai patenkinsi savo norus arba geismų šauksmą nutildysi, o ne kitoks, nes kitaip nusidėtu-
mei prieš gamtos įstatus... Norint ir nedaug kas sutinka su ta teorija, tečiau didžiama žmonijos yra jos vergė; kad ir nevisai atsidavusi, tai bent didesne dalimi jai tarnauja. Šiaip visas gyvenimas bangomis ir plūsta. Šiandien jo (gyvenimo) supratimas stiprus, galingas, skaidrus, rytojui atėjus—paniursta, apsiniaukia. O nepasistengk tą paniurimą prašalinti, nutrauks dar giliaus. Pasijusi, kad nebegali atstovėti ir žlugsi... Žmogaus amžiuje daug tokių permainų atsitinka. Tokiaspat permainas pergyvena ir pergyveno šeimynos, tautos, kurių šiandieną pėdsaką randame istorijos lapuose, liekanose... Še, Egipto piramidai, kiti milžiniški griuvėsiai Babilonijos miestų ir greikų garsiosios dailės likučiai ir kiti dailės filosofiško proto tvariniai.

Tai nekitai ir su tų garsių, kadaisia gyvenusių tautų, praeičia atsitiko, kaip ir su kiekvienu silpnu individualu. Kur begyvenant nukrypo, tokio ir likimo susilaukė. Jei sąžinės, išminties ir sielos augšto balso paklausė—išliko sveikos ir gyvos; jei klastingo proto ir siaučiančiu kuno geidulių tvenkinin brido—ligi pasiekė paskutinį laipsnį sutrunėjimo, paliko tik buvimo pėdsaką.

Gražiai panašių pavyzdžių turi ir mūsų tauta. Kadaisia turėjome garsius valdonus, narsius karžygius. Kartą-kitą buvome iškilę, kaip vadinama, į Garbės pa-

dangę, bet išsprudus kardui iš rankų, nupuolėme. Kartu praradome ir suolą pasaulio valdonų užstalyje. Bet visgi nežuvome, norint ir baisiausius gyvenime prietikius turėjome. Kodel? Todel, kad mūsų dvasios kultūra nebuvo patrunijusi. Ir vėl, it diegas, baltiems sniego patalams nuo laukų nutirpus, saulutės pakutentais, išdigo. Bet čia nereikia visos vilties sukrauti, kad augsi ir plestės. Reikia atsiminti, kad su pavasariu atgija visi amalai, kirminai, nuodintojai. Gali nejučiomis pakirsti šaknytes, įleisti nuodus į augmenėlio syvus, kuris beaugdamas turės skursti ir nykti. Atėjus laikui pražydėti, mes lapus ir užges gyvybe amžinai.

Tautos gyvybės diegas,—tai jos dvasios kultūros tyrybė. Pavojus tautos diegui — tai tie gyvenimo nešvarumai, sutrų tvankynė, kuri telkšo mumyse pačiuose pasiliejęsi.

Tautos gyvybės slėpiniai ne iš oro pusės mus apsiaučia, bet sudaro vidaus gyvenimą pilnai išsiauklėjusį per ilgų-ilgų amžių bėgį—nuo mūsų bočių įsigilinimo į gyvenimo reikšmę, kas ir į mus pačius yra pernešta. Užtai ir mūsų darbai turi atspindėti ta pačia pasaulio spalva, iš kur mūsų ir bočių sąmonė perėjo su visu dvasios turtu.

Dabar meskime žvilgsnį į straipsnio antgalį—“Ar mūsų tauta pavojuje?”—Mūsų tauta pavojuje, nes daug balsų tą patį atkartoja. Juk veltui nešukaus, nesigąsdins. Daug kas pas mus atbukusiai, paviršutiniškai apsireiškia. Į kur nežvelgk, it sapnyje, be gyvo rūjautimo. Niekas gyvesniu žodžiu neprabilsta kad išbustumė, atgautume sąmonę kokio įrankio tvertis, nuo kur darbą pradėti. Dadar, Dievulėliau, nieko. Apšvietunijos luoma, prieauglis-moksleivija—neapreiškia, neparodo, kas dvelktų gryna lietuviškumo dvasia. Visi rašėjai, tie tautos Vaidilų užimantieji vietas, ir-gi nesugebėjo sutverti ligšiol nieko savotiško. Dabar kaž-ko kiomis svetimomis formulomis lipdosi, dangstosi. Kad ką ir mėgina, tai pirma atsimieruoja pagal svetimų rėmų didžio, kad užbaigę galėtų intalpinti. Savų paieškoti nei manyt nemano, o kad ką naujo surasti pagal tautos meno skonį, tai ranka pamos... O žiurėk, kaip didžiuojasi, kaip garsiai iškalbingai, su atdusiais prabilsta: “Broliai, mūsų tauta pavojuje, gelbėkime”... Reikia mums to ir to”. Ir jei niekas staigiai nepribuna ant jų rėkavimų, atsakys: “Nesupranta mūsų visuomenė, neatjaučia momento svarbos”. Jie nei patys nesupranta, kad ir jie patys nieko nejaučia, tik jaučiasi, kad rėkia ir gana... Didžiama veikėjų kad ir veikia, tai daugiau savo asmeniniams išrokavimams. Toks apsisukus ir vėl užmirš, nuklimps į savo asmens reikalus. Mąstys- suks galvą, kaip kitą kartą vėl dar gudriaus, diplomatiškiaus pasirodžius tautos arenoje...

“Vyrai, pavojus tautai! Tiesa, pavojus, kad iš milijono čia mūsų gyvenančių nedavėme dar nieko žymesnio Lietuva, už ką būtų verta pasakyti ačiū. Teisybė, vieną, kitą kartą išmetėme sidabrinėlį jos milžiniškiems materialiams reikalams, bet dvasiai nieko, suvis nieko.

Išgaravo ta mums brangi Lietuvos artojo dvasia, atvėso ta šilumėlė, kuri šildė kitados širdysna inžiebeta mums diedučių nuo-pat-lopšio iki nelaiming- m atsisveikinimui...

Dažnai pasitaiko išgirsti mūsų didvyrius sakant: “E. kuo ten pasauliui pasirodysite su savo. Reik mums tokios kultūros, kai vokiečių, francūzų, anglų. Tada Lietuva iškiltų į garbės paliptį, tada tai bent būtų kas kita”. O kaip retai nuo kurių tepasitaiko išgirsti pasipriešinimas prieš tą sergančią ydą, kurie sakytų, kad mums nereikia svetimos, kad mes turime savąją, tik iš kaskime ją iš po griuvusių pilekalnių ir išėikime į pasaulį su savo. Pastatykime naujus “Atėnus” dvidešimtam šimtmečiui ant Lietuvos žemės, o ne iš svetimų surankiotų skeveldrų krosnis kraukim...

Retai, labai retai tesigirdžia tokių dvasios tėvynainių, tokių norų Lietuvos vaikų. Visi, it svetimos dvasios apsėsti, tarsi ir domos nenori atkreipti į tai. Gal jiems ir rodosi, kad tautos palaima ir jos garbės ko perlai ten — svetimuose ukuose — rėndrė užgrustais. Kam taip atrodo — gėdinkis lietuviu vadinintis, nes tikro lietuvio krutinėje turi degti ta šventa ugnis nuosavos kultūros, o jei jos nejauciame, tai tauta pavojuje.

Tauta pavojuje, kad mes tautos aukurą norime užkurti nuo viršaus laužo skolintomis nuo kaimynų ugnimis, o ne savąja—viduje žiebeta kibirkštėle nuo užatgimimą gairinti. Daug mes jėgų išaikvojome kaimynams gizeliaudami, tripdami, plodami, kaip kudikiai iš džiaugsmo, rankomis apie jų smilkstančius be liepsnų dumuotus aukurus, kurie ir-gi svetimomis ugnimis padegti nuo viršunės, norint mums atrodo ir pilniausiame įsidedime, kad dumus matome. Užeis netikėta valanda kada rėkaujantiems dumai akis pagrauš, nubėgios nuo “Šventų” ugnių. Užges liepsnos, liksis tik kruva nuodegulių, kaip ir daug panašių ugneviečių praaitis pažymėjo ten, kur užmiršta ta didžioji tiesa, kaip reikia tą gyvąją žerpļėjančią žarijėlę sergėti.

Daugelio sakoma, kad toks gyvenimo bėgis—panašus tos jūros bangai. Iškilus turės nusileisti: Užleis vietą užplaukiančiai. Bet reikėtų atsiminti, kad ne vienos bangos sudaro jūros bėgi. Yra ir verpatai, kurių ir stipriausios bangos neišrauna. Užtai nebukime garsiaja puškančia banga, bet tyliu sukuriuojančiu

verpetu, kuris viską savip traukia. Imkime sau už pavzdį Katalikų Bažnyčią. Ji nėra ta banga—ji tas verpetas. Ją daužė ir daužo baisiausios įsisiubavusios, įsisupusios pasaulio žmonių proto ir nuomonių vilnys. Ir vis nupludo. nuslido paviršiu, o ji paliko pilniausioje Jos galėje. Ir pasiliks. Užtai, kad jos vidus — Aukuras— dega šventąja ugnimi, bet ne pakraščiai svila. Kad Ji yra tąja jėga — amžinai traukiančia savip.

Mums pradėdant naują parijodą Tautos gyvenim-

mo, nusistatykime panašiai: bukime ne plaukiančia banga, bet tuo tyliuoju verpetu. Nebusime pajudinama, išraunami ir mėtomi.

* * *

Neilgai žmogui tetenka pagyventi neatsakant už savo darbų kaltes. Taigi, atsiminkime, kad jau mes turėsime atsakyti už savo kaltes...

Stud. Iz. Ilekis.

Pražuovę veikalai ir mokslas.

Tolimoje senovėje buvo daug atidengimų ir išradimų, kurie laikui bėgant visiškai išnyko arba užsimiršo.

Plinius paduoda indomųjų žinių. Tarp kit-ko jis paduoda, kaip žiaurusis Rymo imperatorius Neronas prisžiūrėdavo gladiatorių kovoms per smaragdą. Matomai, tasai ciesorius buvo trumparegis ir todėl vartojo brangakmenį, kaip lornetką laike mėgiamų savo žaislų.

Ką galima manyti apie klasišką žinią, kad jurių plėšikas Mauritus pagelba kažkokio prietaiso, kurį jis vartodavo, apžvelgdavo tolimus jurių plotus ir sauzemių kraštus medžioklėje savo aukų.

Kalbama apie assiriečių ir egiptėnų raštus, kurių grynomi akimi negalima skaityti. Tad kaipgi jie rašyta ir skaityta? Aišku, čia buvo naudojama padidinamieji stiklai. Tečiau visos apie tai žinios vėliau pražuvo. Sunaikinimai, kurių priežastimi buvo persų karalius Kambysas, užkirto kelią mokslo pažangai Egipto šalyje.

Piramyda Gizeh arti Kairo — užimanti 13-kos akurų žemės plotą, daro nuostabų įspūdį į šiandieninius astronomus ir architektus. Ji vaizdina vietovę Plejadų ir svarbiausios žvaigždės Alcijonos ir Dragono, žymes, parodan-

čias atstumą saulės nuo žemės ir kitus astronomijos ženklus; ir žymes, parodančias laiką įvairių nuotikių. Akmenys tos piramydos 30 kubiškų pėdų didžio surinkta iš 200 mylių toumos ir dėta 700 pėdų augštyje Budos kalnan.

Chaldėjiečių jau žinota apie sukimamą žemę. Nėra žinių, koku budu tai sužinota. Epigenesas sako, jo laikais prieš-pat Aleksandrą Didįjį Babilionijoje ant šlyninių tobylių atkasta saulės ir mėnulio tēmimų užrašai 730 metų vedimo intalpos. Dar uolesniais apskaitliavime metų ir nuotikių buvo kiniečiai. Kad neturėjo tam tikrų prietaisų, tai tuomi dar reikia daugiau stebėties jų išsverme ir pasišventimu savo tyrinėjimuose. Nelaimė, visi jų astronominiai užrašai ir piešiniai žuvo 300 metų prieš Kristų nuo rankų jų ciesoriaus, tuo laiku gyvenusio. Nuo to laiko ten astronomijos mokslas buvo apleistas, o po aštuonto šimtmečio visiškai nupolė. Bet tas mokslas ilgai žydėjo Indijoje, kas galima susekti iš tam tikrų užrašų lentelių, siekiančių ligi septintojo šimtmečio. Galų-gale tas mokslas ir čia pražuvo ir paliko menkiausiame supratime.

Labai senuose indų raštuose yra geometrijos taisyklės, kurios priskiriamos Pythagorosui.

Heleniečiai arba greikai, tyrinēdami dangaus kunus, savo atidengimais padarē didelį lauką mokslui. Pas juos patyrimas nelošē didelēs rolēs, tik daleidimas. Thales tvirtino, kad viskas paeina iš vandens, nes ir žemē turinti apvalio formą, o Pythagoras mokē, kad mėnuo gauna šviesą nuo saulės. Gi Anagoras visai teisingai išaiškino priežastis tēmimo saulės ir mėnulio.

Bet kiek dvasinēs tamsos gludi tarp senovēs tyrinėjimų. Tik arabai ir saracēnai užlaikē šiošias-tokias žymes. Keli jų astronomai paliko prietaisus tyrimo žvaigždžių. Mahometai maurai pirmi pastatē observatoriją. Vadovaujant matematikui Geberui pastatyta observatorija Sevidde 1196 metais.

Stiklas yra daug senesnis, negu žinoma. Stiklų pagelba Vestalkos inkurdavo šventą ugnį. Gydytojai vartojo stiklą išdeginimui žaizdų. Anthemos, Plato, Arystophanas, Sucl d, Aristotelis apie tai mini savo veikaluose.

Claudius Ptolemeus, garsus Aleksandrijos astronomas, jau rašē knygą apie optiką, kuri liudija, kad jo gerai žinota šviesos mokslas.

Parakas buvo daugiau, negu kartą, išrastas. Indijiečiai žinojo jį iš aštuonto šimtmečio. Parako fibrikavimas sulyg indijiečių recepto susideda iš sieros, anglies ir salietros. Ir kinai turējo paraką labai senai, kurį vartodavo įvairioms žaismėms.

Suez'o perkašas skaitomas šių dienų nuostabumu. Faraonai įsakē kasti perkašą tarp Tarpžeminių ir Juodųjų jurių, kaip mums Herodotas apie tai sako. Tas perkašas keliais šimtais metų vėliau buvo užpiltas mahometonų.

Vasco de Gama skaitomas už tą, kuris pirmas apsuko Afriką. Tečiau aplink Afriką nuo Juodųjų jurių jau plaukē 2200 metų prieš Gamą fenicijėnai ir sugrižo Egiptan Gibraltaro siauruma. Padarē jie tą sulyg faraono Necho parėdymo; tai to pačio faraono, kuris pradėjo Suezo perkašą. Herodotas taip pat praneša, kad ir persai Kserkso lai-

kais apsuko Afriką. Toje knygoje minimi ir karlai, kurių buvimas buvo skaitomais už pramanymą, bet vėliau ta gentē sužinota.

Senovėje nežinota geografijos žemių ir vakarų kraštų, bet jau žinota Nilo šaltinis ir keliai iš Egipto į Abissiniją ir vidurinę Afriką, iš Mezopotamijos į Armeniją ir vidurinę Aziją net ligi pačios Indijos. Vėliau apie visa tai užmiršta ir nenorēta intikėti į senus veikalus, ligi Marco Polo ir Sir John Mendeville apskelbē savo "atidengimus".

Prisižiurėkime ir naujausiam amžiui, vėliausiam šimtamečiui. Ką galima pasakyti apie fonografo ir telefono pradžia, apie vartojimą garo pajėgos ir t. p. Yra tai daiktai, apie kuriuos vėliau ilgą laiką užsimiršta. Knygoje Jono Joahimo Becher'o "Kvaila išmintis ir išmintinga kvailybė", kuri išleista antroje pusėje 17-jo šimtmečio, yra minimas fonografas ir prietaisai, kurių pagelba buvo galima tarp savės susikalbėti per didelį tolį.

Buvo senovėje ir gabių chemikų. Šiandien dar nežinomas yra išdirbimas tokio miklaus stiklo, kokį išdirbdavo senovēs žmonės.

Medžiaga panašioms pastaboms neišsemiamas. Bet šiaudien išsiplatinēs paprotys žiurėti su panieka senovēn, o išgirsti dabartį. Bet faktai pasiliks visuomet faktais, kad senobinēs žmogus buvo daugiau, negu tik dvirankis sutvėrimas. Žmogus visuomet buvo žmogumi, o, rasi, kadaisia tulose srityse viršijo mokyčiausius žmonēs šio amžiaus.

Takas.

RESTAURANTE.

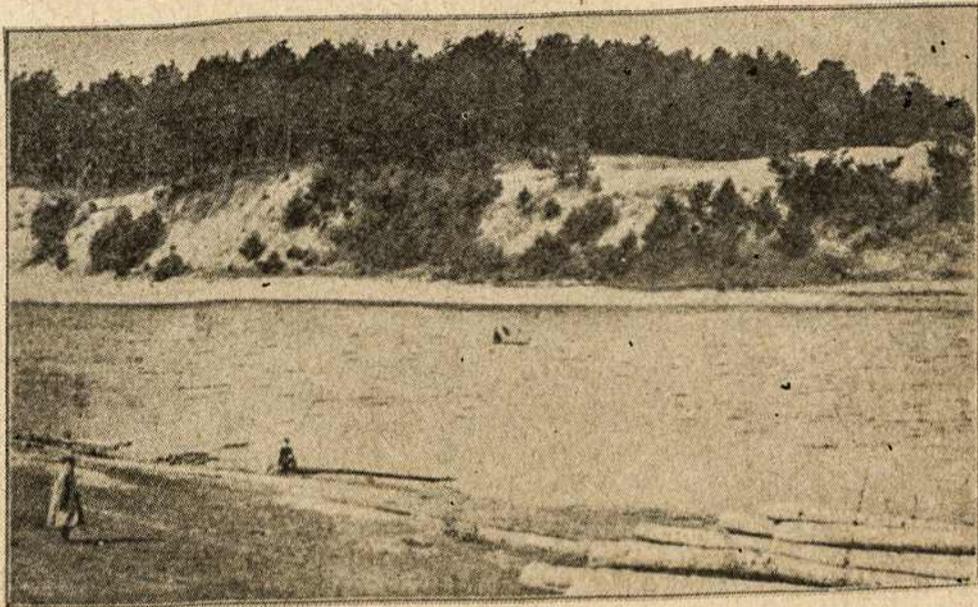
SVEČIAS: Ta mėsa taip sena ir kieta, kad nei dantimis, nei peiliu ininti negalima.

ŠEIMININKAS (turnui): Su ta mėsa, matyt, yra kas bloga, nes jau šeštas svečias rugsta už tą patį kąsnį.

*

* * *

Ką pasinaudoji žiurėdamas ir klausydamas, tas daugiau reiškia kaip tai, ką pasinaudoji kalbėdamas.

N E M U N A S .

Kam-gi atminimai nenukreipia žvilgį
 Link giminės krašto, jeigu pasiilgi
 Tų kalnų šiluotų, tų lygių lankelių
 Plačiai židro Nemuns šalimais nuklotų
 Tų javais visokiais margintų laukelių
 Rugiais sidabruotų, kviečiais išaukuotų?...

❁ Žiburių nešėjai. ❁

I.

Kelki degantį žibintą,
 Tamsią naktį įliepsnoki —
 Ir išnaujo atgaivintą
 Sukuringą veski šokį.
 Plikos uolos tolyj tyli —
 Su šešėliais susipynė,
 O kurčių bedugnių gylį
 Klostų ukana šilkinė.
 Neieškok viršuj vedėjo:
 Jokia žvaigždė nesirodo;
 Paskutinė nuriedėjo
 Nuo dangaus juodai vienodo.
 Kelk žibintą įliepsnotą,
 Bedugnes, skardžius nušvieski
 Ir per juodą skliauto plotą

Aukso spindulius nutieski.
 Vesk nebrimstančiąją minią
 Į nakties slaptinę šokį,
 Kurki geismą į krutinę
 Ir skrajoki ir giedoki.

II.

Lyg ugniniai sukuriai,
 Spinduliuodami skaidriai
 Dega mūsų žiburiai —
 Liepsnomis švytruoja.

O aplink juoda naktis —
 Slaptingiausia paslaptis
 Amžiais ieškomas mintis
 Dangsto pragarmėse.

Tarp liepsnojančių ugnių
Nėr ieškotų slėpinių:
Garsas žengiančių minių
Paslaptis išskleidė.

Šaukia alkstanti minia:
Eikit, veskite mane
Savo kuriama ugnia
Apšviestais vien plotais.

Ir nuskridome kartu
Sukuriuojančiu ratu,
Susilieję — aš ir tu
Svaigulingam šokyj.

III.

Ir apkarto ir nubodo
Delei gaudėsio vienodo
Gyvas mūsų sukuryš.
Be prasmės klajot pakako.
Nieks ant lygaus mūsų tako
Slėpinių neadarys.

Slenka miglos sidabrinės
Nuo rausvos uolos krutinės,
Skečias pragarmės juodai.
Šaukia, moja ir vilioja
Ir šešėliai subėgioję
Ir slapti nakties aidai.

Ilsta akys, dumai velias,
Ir tas pats vienodas kelias,
Rodos galo neturįs.
Nuo gražaus minios šaukimo
Negyvai dvasia nurimo:
Gęsta mano žiburys.

IV.

Aš į kietą uolą
Sumušiau žibintą —
Gęstančios žarijos
Į bedugnę krinta.
Slėpiningą naktį
Siela pamylėjo,
Ne sukurtą ugnį
Žiburių nešėjo.

Kybo statūs skardžiai
Ukanoms apkloti,
Slankioja šešėliais
Slėpiniai ieškoti.

Susiglaudę uolos
Nakčiai burtus mėto
Ir tyliais suokimais
Ukčioja išlėto.
Ir išgirst tą tylą,
Kurioje be balso
Tiek stygų prabįla.

V.

O žemai tylioj pakalnėj,
Burtų monų nepažinę
Apšviesti Liepsnų Nešėjai
Sukuringą veda minią.
Jų viršun iškeltos rankos
Brangų saugoja žibintą,
O iš degančių krutinių
Geidulingas šauksmas plinta.

Ar jie žino, kad aplinkui
Taip tamsu, ramu, slaptinga,
Kad čionai užklydęs aidas
Ant uolos mirčia užminga.
Kad jų didžios, skaidrios liepsnos,
Tai silpnutė kibirkštėlė,
Kur didžioj nakties tamsybėj
Iš akmens akmuo išskėlė,

Tyli kurčiosios bedugnės,
Tyli amžinos viršunės,—
Tiktai jie neramybės
Vedami ugnies klajunės.
Paskutinis nyksta aidas
Jųjų gaudėsio geismingo,—
Ir visi miglotam tolyj
Už uolų tamsybėj dingo.

VI.

Rymau vienas ant uolos,
Kol sparnai jautrios tylos
Bedugnes žemai atklos.

Kol iš alkstančios gelmės
Dar negimusios giesmės
Pirmas gandas sušlamės.

Kol pailsusi dvasia
Susikaupus maldose,
Lauks švitimo rytuose.

Kol širdis pati viena
Užvylimų kupina
Alps su gęstančia liepsna.

Rymau, kol ateisi Tu,
Ką bevydamas skrendu,
Ko ligšioliai nerandu.

PUTINAS.

Friburgas

10-VIII-1918.

* * *

*

MANO PASAULIS

Žinau aš, drauge, pasaulį didį,
Pasaulį gražų, pasaulį tyrą,
Kaip šviesų rytą kai gėlės žydi,
O skaidrios ramos nuo lapų bjra.

Ten plačios lankos — žiedai siubuoja,
Ten skambūs gojai — upeliai šnera,
Tenai padangė rimčia alsuoja,
Tenai taip šventa, ramu ir gera.

Paimki, drauge, tu rubą skaištų,
Prisegki baltą lelijos žiedą,
Kad siela meilės aidais užkaistų,
Kur mano grožės pasaulij gieda.

Tada išeiki kai aušta rytas
Ir perlais sagsto laukas rasotas,
Tai skrisiv' mudu į nematytas
Puikaus pasaulio šalis svajotas.

Pamiršim visa, kas juoda, žema,
Pamilsim saulę, augštybių plotį, —
Ten didžios mintys ramybėj gema,
Ten atgimimo versmių ieškoti.

O kai išvysim kelionės galą,
Kad glaudžia žiedus gamtos grožybės,
Nusvirus saulė jau gęsta, šąla,
O siela geidžia didžios ramybės,—

Nulenksim galvas... Tyliai užėję
Ant augšto kalno rankas ištiesme,
Pagerbę Didį šviesos Davėją,
Pabaigsim buitį padėkos giesme.

Putinas

ST. Š.

Džiaugsmu užsikuria dvasia
Bešvintant aušrai rytuose.
Krutinėj liudna ir graudu
Nykiu saulėleidžio metu.

Vai jokių saulė nenušvies
Ilgiųjų sutemų širdies,
Ligi dvasia nesuliepsnos
Verpetuose saulės amžinos.

E. R.

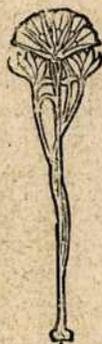
Tylu ant dugno okeano:—
Ten gludi turtai paslėpti.
Tylu ir ant augštųjų kalnų:—
Ten saulė džiugina skaišti.

Atraski, Drauge, savo sielos
Ir jurių paslėptas gelmes,
Ir amžinų, augštųjų kalnų
Viršunes saulėtas, ramias.

M. A.

Spindint laimės valandėlei
Kyla liudesio šešėliai
Nuo bevystančių žiedų.
Girdint slaptą džiaugsmo raudą
Suramintą sielą skauda;
Verkt ir juoktis perkartu.

Putinas.

J. BALTIS.

NEUŽBAIGTAS SAPNAS.

Vos prašvito birželio rytmetis, jau mes rinkomės į paskirtą vietą. Vienur-kitur vieversėlis, pakilęs nuo laukų skrido debesų linkui, pindamas savo dainelę, kuria jisai kadaisia linksmindavo Lietuvos artoją.

Nors tą pačią dainelę ir ši-rytą jisai čiulbėjo, bet jau nebebuvo to linksmo skambėjimo, kaip kad pirmiaus budavo. Vieversėlis, dažnai pertraukdamas savo dainelę, mėtėsi į šalis, tarsi, ko tai ieškodamas.

Taip, jisai ieškojo tai, ko jau senai yra nematęs. Ieškojo savo draugo—ieškojo Lietuvos artojo—kurio jau keturi metai kaip nesimato Lietuvos laukuose, kurio apleista žagrė guli lauko gale su rudimis pridengtais noragais.

Netrukus pasigirdo ir gegutė. Bet ir šita tarsi pusiau užkimusiu balsu sveikino pavasario rytme, vos besikeliantį iš šaltų nakties rukų.

Burys mūsų draugų artinomės prie paski tos vietos. Visų veidai buvo pridengti nuliudimu, kurį net atkartotinos pastangos neįveikė nuplėšti ir paslėpti užmiršimo gelmėje. Gegutės balsas dar daugiau aptemdė mūsų veidus, tarsi, kokie prasižengėliai ėjome išreto, galvas ant krutinės nulenkę.

Mums visiems buvo aišku, kodėl taip silpnai gegutė kukuoja, nes, mat, jau nebėra tų Lietuvos girių, kuriose pasislėpęs aidas pagaudavo gegutės balsą ir neapsakomu greitumu nešdavo girių viršunėmis į apielinkes; nešdavo, kol jisai nepranykdavo paties aido prieglobstyje. Dabar gegutės balsas pranyksta apielinkės kelmynuose, nes tos girios, kaip koksai milžinas, parblokštos ant žemės amžinai užmigo. Kas skaudžiausia, kad mūsų pačių rankos, budelio verčiamos, jas iškirto...

Štai čia jau ir galas mūsų kelio. Nors anksti ėjome, bet ne mes buvome pirmutiniai. Atradome jau kelesdešimts jaunų Lietuvos vyrų, pirmiaus už mus darbo vietą pasiekusių. Visi jie buvo kaž-ko užsimastę ir ką tai piktai niunuodami vaikštinėjo. Vieni ugnį kurstė, mesdami liepsnon Lietuvos girių liekanas, tarsi perkunui auką atnašaudami degino savo Tėvynės brangųjį turtą; kiti vaikštinėjo apie lentų piaunamas mašinas ir lyg stebėjosi iš tų besočių baisunų, taip keistai ir greitai permainiusių apielinkes.

Netrukus mūsų skaitlius padidėjo ligi poros šimtų, ir kas-kart daugiau, tarsi Šidlavon į atlaidus, plaukė. Štai ateina ir Fridkis—taip jį vokiečių aficeris vadino—nešinas kaž-kokiu pundu. Vienas mano draugų

prakalba virpančiu balsu, pusiau ruščiai, pusiau susigraudinęs: “Na, tai jau ir užbaigėme kirsti Lietuvos pušyną... Nežinia, ką vokiečiai dabar lieps daryti”. Kitas arti stovinčių vaikinių atsiliepė: “Ką lieps vokiečiai daryti? Nugį užbaigus Lietuvos turtą naikinti, lieps patiems pasikarti”. Kitas šipsodamasis prataria: “Kurgi tu karsis, kad jau nei sausų medžių nebeliko, nebent vokiečiui ant sprando!”. Visas burys karčiai nusikvatojo. “Taip, vokiečiui ant sprando!” Fridkio priartinimas jų kartųjį juoką pertraukė. Vienas iš burio šukterėjo: “Paliaukite juokties, netaip greitai karsitės. Paprudžių dvaro girios dar nenukirstos, o prie to dar pažiūrėkite, ką naujo jums Fridkis atnešė”. Visi sužiuro į Fridkį ir į jo nešamąjį krepšį.

Fridkis buvo laikomas kaipo vokiško aficerio pasiuntinis ir beveik kas rytas atnešdavo naujus įsakymus, kuriuos pusgirtis vokiečiai sugalvodavo.

Visi nekantriai žiūrėjome į Fridkio krepšį. Jis pasidėjęs savo naštą ant kelmo, pusiau uždusęs sušuko: “Įsakymai iš Berlyno!” Žvilgterėję vienas į kitą, tarsi štabo ištikti, nutilome ir nesijudinome iš vietos. Tuo tarpu Fridkis atrišo savo naštą ir pradėjo popiergalius dalyti. Permetę akimis, išskaitėme, kad rytoj mus išvež Vokietijon ir statys karuomenėn!

Vaikinų tarpe pasidarė nepaprastas sujudimas: vieni karštai kalbėjosi apie šį vėliausį įsakymą; antri smerkė vokiečių pasirijimą lietuvius ir Lietuvą išnaikinti; kiti verkšleno, kad reikės savo seną močiutę, rusyje gyvenančią, vieną palikti; dar kiti nusiminę nebežinojo nei ką daryti.

Umai visi nutilo ir sužiuro į iš užkalnio atbėgantį išsivingiavusį takutį, kuriuo prie jų artinosi Grigalių Jonas, vokiečių jiems paskirtas užveizda. Jonas savo žiaurumu ir aklu pildymu vokiškų įsakymų, taip visiems įkyrėjo, kad dabar vaikinai, suerzinti naujaisiu įsakymu, pamatę jį ateinant, dantimis griežė ir iš rustumo kramtė sau lupas, o rankos virpėjo nuo intemptų raumenų ir nuo kietai suspaustų kumščių. Rodos, tik vieno žodžio tereikia ir jau Jono kaulai į miltus pavirstų. Bet visiems buvo aišku, kad už Jono pečių stovi vokiečių pekliškos mašinos, ir jei ką nors smarkesnio prieš jį pasakius, prasižengusieji turėtų stoti prieš tas mašinas ir statyti savo krutinę vokiečių kulipkų pervėrimui. Tad galvas nuleidę visi laukėmė, ką Jonas turės pasakyti.

Jonui prisiartinus, Fridkis, nei vieno nepastebėtas, pašoko nuo krepšių ir trindamas nosį rankovėn, skubino jam įsakymo lapą paduoti. Peržvelgęs popiergalį, Jonas metė rustybe žėriantįs akis į burį prieš jį stovinčių vaikinių. Ir čia jo žvilgsnis susitiko su penkių šimtų jaunų vyrų akimis, ne rustumu ir kerštu, bet ašaromis pripildytų. Jo veidas staiga persimainė —tai rauda, tai balo.

Visi nustebo, nebežinojo, kas atsitiko. Žiūrėjo į Joną, tą buvusį žiaurų milžiną, prieš kurio įsakymus šimtai drebėdavo, nes nuo jo žodžio jų gyvastys priklausė. Bet dabar tasai milžinas, it motinos nubaustas vaikutis, štai čia-pat prie jų kojų sėdi, sudribęs ant aplešakių, akis delnuose paslėpęs.

Dar didesnė tylą užviešpatavo, kada Jonas, valandėlę pasėdėjęs, staiga atsikėlė. Visų akys buvo į jį nukreiptos ir stropiai saugojo kiekvieną jo judėjimą. Atsistojęs jisai atstatė sunkiai ir tvirtai alsuojančią krutinę, rankų raumenys smarkiai išsitempė, kietai sugniaužtos kumštys liudijo pasirijimą stoti kovon nor ir su baisiausiu siaubunu. Iš kaktos raukšlių buvo galima išskaityti: "Nelaimė tam, kuris sunaikino mūsų tėvynę! Galas tam, kuris sulaužė lietuvių kantrybę pasirijimu pralieti jo nekaltą kraują!"

Jono blizgančios akys žaibo greitumu apibėgo apielinkes, truputį apistodamas ant tolumoje esančio namelio, kuriame vokiets aficieras gyveno, tarsi ieškojo to prasižengėlio, naują žaizdą lietuvių širdyje atvėrusio, kad atidavus jam jo užtarnautą atlyginimą.

Po trumpos valandėlės Jonas stovėjo ant čia-pat esančio apysenio ažuolinio kelmo, rankoje laikydamas popiergalį su vėliausiu įsakymu, ir į stovinčius prieš jį vyrus lėtu balsu prakalbo.

"Mano Broliai! Sulaukėme naujo įsakymo. Jį skaitėte ir su jo turiniu susipažinote. Todėl ašai netau reikalo daugiau ką aiškinti, nebent tiek pastebėsiu, kad dabar mums tik jo išpildymas, kaip ir tų visų pirmesnių.

Iš jūsų veidų matau, kad jūs ko-tai nuo manes laukiate. Bet patys galite sau atsakymą duoti, ko nuo manes galima susilaukti: prižiūrėjimo, kad įsakymai būtų išpildyti, nes esmi jūsų viršininkas. Jau jūs iš patyrimo žinote, kad nuo mano žodžio jūsų gyvastys priklauso. Jau keletą kartų turėjote progos tą patirti. Vos kelios dienos atgal patys buvote liudininkais Antano ir kelių kitų baismės už menką pasipriešinimą. Žuvo jie aršiaus šunies, nes šuniui kas nors pasitar nauja, iškasdamas jam duobę, o tie mūsų broliai turėjo patys sau išsikasti duobes pirm negu liko nušau-

tais. Taip, ir tai del mano žodžio!.. Jūs patys taipgi esate del mano žiaurumo daug nukentėję. Bet, mano draugai ir broliai, nevisuomet aš tokiu buvau, taip pat kaip kad ir jūs nevisuomet buvote tais, kuomi šandieną esate.

Vos keli metai atgal, mes visi gyvenome savo kaimeliuose, sodais papuoštuose, kartu su savo senais tėveliais, broliais ir sesutėmis. Tiesa, sunkiai turėjome dirbti, bet tasai darbo sunkumas keleriopai mus sustiprindavo ir paragindavo dar prie smarkesnio darba vimosi, nes dirbdavome konstruktyvų darbą ir tuojaus jo vaisiais galėjome gėrėtis. Vėjo siubuojami javai lingavo prieš mus savo auksinėmis varpomis, žydinčių linų kvietkelės minkštino kiekiausia širdį, pažvelgę smulkiais mėlynais žiedeliais, it nekalto kudikio akutēm.. Pažiūrėję į kitą šoną, matėme įvairias daržoves, augančias ir bujojančias; čia-pat pražydėjęs sodnas vaisino darbščias biteles. Tarsi tam visam truko tik kalbos, kad galėtų į mus prakalbėti ir dėkoti už gerą prieglobą. Tokie reginiai žmogų džiugina ir sustiprina jo dvasią, nes tai yra jo paties darbo vaisiai.

Gyvendami savo kaimeliuose, šurkštesnio balso mes negirdėjome be grėbėjų linksnų dainelių, arba piemenėlio vamzdelio švilpimo. Mes nematėme ir menką supratimą turėjome apie reikšmę žiaurais reginio, nebent tuomet užkaitindavo mūsų kraują, kada vanagas pagaudavo purtyti dainorių paukštelį. Musų artimiausiais draugais buvo lakštingalė, vieversėlis, žylikė, gegutė ir visas choras giesmininkų paukštelių. Tuomet mes rankas sukabinę eidavoine į darbą ir dienai užsibaigus, grįždavome namo linksmi šnekučiuodami apie atliktą dienos darbą, akis nukreipę į paskutiniaus saulės spinduliais pro liepos šakas apšviestus namelius, kieme besiruošiančias mergaites ir šeiminkę—besisukinėjančią apie vakarienę.

Kas-gi šiandien su mumis atsitiko? Kur mūsų kaimeliai ir jų laukai? Kur mūsų tėvai ir visi giminaičiai? Į šituos klausimus kiekvienas patsai sau tinkamai galiite atsakyti. Ašai sau balsiai atsakydamas porą žodžių tarsi, kokios permamos mano gyvenime įvyko, kurias tik vakar tepamačiau.

Gal kai-kurie jūsų dar ir dabar pamenate, kaip rankomis patkavas laužydavau ir tarpopirščiuose riešutus spaudžiau, o jau šieno arba malkų vežimą atkelti man budavo menkniekiu. Dar ir šiandien mano raumenys to paties stiprumo, tik mano sielai liko užmauta spigliuotas plieno kyveris.

Keturi metai atgal vokiečiai užėmė mūsų tėvynę, pamatė jie manyje fizišką jėgą ir neišminkytą smegenyną. Paėmė mane į savo rankas, leido mokyklon ir

štai šiandieną esmi jų unteroficeriumi. Į tą laiką jie suspėjo išplėsti mano sielą, o vieton jos iskiepijo neapykantą to visko, kas nevokiška; jie savo blizgučiais užrišo man akis, kad teisybės nepamatyčiau; jie apvaigino mane kaizerizmu, kad ašai, it beprotis, netik kad patsai naikinčiau savo tėvynę, bet dar ir jumis verščiau prie to pragaištingo darbo!..

Vakar mano akys atsidarė, pamačiau tikrą teisybę... Pamačiau, kad vieton mūsų kaimelio liko tik griuvusių kruvos, vieton vėjo siubuojamų javų — laukuose matosi tik usnėmis apleisti ir varputėmis pridengti kryželiai, ženklinant vietas, kur palaidota mūsų broantai vietas, kur palaidota mūsų broliai. Vieton linksmų dainelių — mes girdime tik sunkų kanuolių dundėjimą; vieton panerti savo žvilgsnį meiliose šipsančios lietuvaitės akutėse, tiesiog į akis mums giltinė žiuri. Vieton paukščių giesmininkų, juodvarniai apie mus krankia. Vieton broliškos meilės, mes vienas kitą žudome, kad užganėdinus savo prispaudėjus!..

Vakar buvau pašauktas į komendanto stovyklas. Ten tai mano akys atsivėrė: aficerių stovyklose atradau keletą mūsų kaimo pusgyvių mergaičių... Jų tarpe Ona ir mano sesuo... Sesuo papasakojo, kas su namiškiais atsitiko. Kada mano tėvas atsiskakė paskutinį savo turtą atiduoti, kareiviai jį pakorė... Kada vedė iš namų seserį, močiutė, parpuolusi ant kelių, maldavo jos paleidimo, kareiviams liepta močiutę prie šalotos žemės durtuvais prismeigti!... Ašai svyruodamas ir linkstančiom kojom puoliau komendanto prašyti bent Onai ir seseriai laisvės... It šunelis parpuolęs ant žemės prie vokiečio kojų, maldavau išklausti mano balso. Iš pradžios aficeris nusijuokė, bet vėliaus ėmė trauktis atgal šaukdamas: "Šalin bailiai! Garbingesnių žmonių už vokiečius nėra!"

BroLIAI, jūs buvote priversti savo rankomis Tėvynę naikinti. Išvežėte Vokietijon Lietuvos javus ir pašarą. Štai dabar baigiate kirsti didžiumą Lietuvos girių ir jau baigiama jas Prusuosna gabenti.. Darbas mūsų jau beveik užbaigtas, jau mes čionais esame vokiečiui nereikalingais, štai delto gavome šitą naują įsakymą. Kaip motote, ligi rytojaus turime buti prisirengę išvažiuoti Vokietijon; pritruko jiems vyrų, tad statys mus karuomenėn. Reikalauja nuo mūsų didžiausio pasiaukavimo. Reikalauja, kad mes statytume savo krutinę savo budelio apgynimui!.. Klausykite! Girdite dundėjimą?!..... tai kanuolės baubia Amerikos šuviai jau artinas prie Berlyno, tad rytoj mums veža, kad pastačius del tų šuvių sulaikymo! BroLIAI, jūs čia šiandieną stovite. Žiurėkite, ką jūs savo rankom padarėte. Šimtmetinius Lietuvos ažuolus iš-

virtėte, bet rytoj rytą vokiška hydra laks jūsų lietuvišką kraują!

Nejaugi Lietuva yra žuvus, kad jūs čia, it nupeñėti avinai stovite galvas nuleidę ir laukiate savo eilės, kad buti paskerstais! ? Nejaugi jūs esate tiek bailiai, kad duositės save ir jūsų Tėvynės paskutinį kraują lašą pralieti?

Jei esate Lietuvos sunais, eikite su manimi! Jei mes turime kariauti, kariaukime už Tėvynę. Parengkim savo prispaudėjams antrą Žalgirį! Priminkime jiems Mindaugio, Gedimino ir Vytauto laikus! Jei mes turime kraują lieti ir savo gyvastį atiduoti, tai liekime ir aukokime po mėlynu Lietuvos dangumi, už savo Tėvynės gyvybę ir laisvę!

* * *

Traukinio tarnas, smarkiai papurtęs, pranešė, kad už 20 minučių busime Sioux City, Iowa., tad reikia skubėti apsirengti.

Sapnas neužbaigta... liko nutrauktas.

AMERIKOS KARUOMENĖS SUDĖTIS.

Vyresniųjų laipsniai.

Korpuse skaitoma 60,000 kareivių.
Pėstininkų divizija turi 27,000 kareivių.
Pėstininkų brigada turi 7,000 kareivių.
Pėstininkų (regiment) pulkas—3,600 kar.
Batalijonas—1,000 kareivių.
Kapralo skyrius (sekeija)—11 kareivių.
Pilnos artilerijos brigada—1,300 kareivių.
Pilnos artilerijos batareja—195 kareivių.
Šaulių skyrius—283 kareivių.
Mašinistų kanuolių batalijonas—296 kar.
Saperų pulkas—1,096 kareivių.
Ambulansų kompanija—66 kareivių.
Sužeistųjų kareivių rinkėjų skyrius—55 kar.
Daktarų skyrius—13 kareivių.
General major yra viršininko korpuso, susidedančio iš 16-kos arba daugiau divizijų.
General brigadier tvarko vieną pėstininkų brigadą.

Pulkininkas tvarko vieną pulką.
Pulkininkas yra šalip brigadier'o rangos laipsnio ir yra jo pavaduotoju.
Kapitonas yra priešakyje kompanijos.
Sergeant'as yra žemesnė ranga šalip poručininko, kuris tvarko tv. plutonus iš 66 kareivių, ir yra viršiausia ranga tarpe pus-oficerių.

Kiekvienas, kas pasekmingai nori kovoti už buvį, kiekviename atsitikime turi laikyties šios taisyklės: nepasiduoti rupeščiams, bet tikėti gyvenimu ir ateitimi.

ATKERSIJO.

— Joneli, ką norėtumei ši vakarą vakarienei?— klausia jauna graži Onutė savo vyro, kuris kambaryje sėdėdamas skaitė laikraštį.

— Mano meilute! — atsakė Jonas, mesdamas laikraštį į šalį.— Jau tiek kartų sakiau, kad taisyk, kas tau geriau patinka, aš busiu patenkintas, kad valgis bus švarus, tavo gražiausiom rankytėm pagamintas ir kas tik bus—man tiks ir bus gerai.

Onutė tais žodžiais buvo neapsakomai patenkinta ir džiaugėsi savo Jonelio gerumu, o už taip didelį jai prielankumą, artyn priėjusi, tarė: “Joneli, tu nežinai, kaip aš tave myliu. Del taves aš esmi pasirengusi didžiausius vargus kentėti ir pasišventimus daryti.

Nekalbėk, mieloji apie vargus—tęsė toliaus Jonas.— Bet jei jau kalbėti apie laimę, tai kažin, ar rastūsi laimingesnis už mane pasaulyje žmogus. Tegul sau džiaugiasi karaliai, visokie valdonai, turėdami pasaulio valdžią savo rankose. Tegul džiaugiasi didžturčiai, turėdami neapribotas nuosavybes. Nepavydžiu jiems, nes kur-kas esu laimingesnis turėdamas tave. Truksta man žodžių apsaityti tą džiaugsmą ir laimę, kurią man suteikėi. Tikėk, brangioji, kad esi man didžiausia brangenybė. Taves nei už viso pasaulio turtus neišsižedėčiau. Nemiela man butų gyventi vienam be taves. Kas mane atjaustų? Kas suramintų mano suvargusių sielą? Kas pagaliaus prakalbintų švelniais meilės žodeliais.

Valandėlę viešpatavo tyla ir toje tylumoje dvi nekaltos ir tyros širdys gyvai plakė — tartum, amžinai neužgesinamą meilę išreikšdamos. Nebuvo Jonas su Onute kokiais turtuoliais, bet paprasčiausiais darbininkais. Daug dar ko jiems truko del pagerinimo savo šeimyniško gyvenimo. Tečiau, gyvendami didelėje meilėje ir ištikimybėje viens kitam, jautėsi neapsakomai laimingais.

Tylą pertraukė Onutė: pabučiavo Joną veidan ir išbėgo į virtuvę vakarienės gaminti.

Nuo tos laimingos valandos bėgo gyvenimo dienos žaibo greitumu. Štai metai antri ir kiti, o per tą laiką įvyko labai didelės permainos. Jonas susidraugavo su smuklės ir kozyrių vergais, priprato gerti, vėliau ir kozyrėmis lošti; žodžiu sakant, iš rimto ir padoraus žmogaus liko pilnoje to žodžio prasmėje girtuoklis “valkata”. Namai, kur gyveno Jonas su Onu-

te, jau nebuvo daugiau laimės nei linksmybės namais, bet virto į namus vargo, nuliudimo ir ašarų. Jonas jau netik šventadienių vakarais, bet nei šio kiais namie nebudavo. Eidavo į smuklę, ten praleisdavo visą liuoslaikį, visą savo dienos kruviną uždarbį. Namie Onutė, neturėdama švaresnio rubo nei tinkamai ką pavalgyti, verkdamo, o vyrui parėjus —išmėtinėdavo jam už tai, bardavosi ir prašydavo pasitaisyti, paliauti gėrus ir kozyravus.

Jonas tečiau nekreipdavo į tai domos. Nekartą parėjęs girtas mušdavo, stumdydavo Onutę — tą pėčią, kurią pirm kelių metų neapsakomai mylėjo ir labiau brangino už viso pasaulio turtus.

Onutė, matydama tokį vyro nupuolimą, skaitė tą kaipo Dievo bausmę. Nieko jam daugiau nebesakydavo, o vien tik karštai meldavosi, prašydama Geriausiojo Dievo pasigailėjimo.

Taip vieną šventadienio vakarą Onutei prisiminė prabėgusios gyvenimo dienos. Skausmai jos širdį suspaudė, it replės geležinė. Gailėjosi savo jaunystės, gailėjosi prarastos laimės. Susiraminiimą Onutė rasdavo maldoje, todėl ir tą vakarą puolė ant kelių prieš nukryžiovotą Išganytojo paveikslą, pakelta širdžia ir gaudžiomis ašaromis meldėsi už savo mylimą Jonelį. Onutė buvo labai suvargus, nusilpus, ypač tą vakarą didelis jos susijudinimas galutinai atėmė jėgas — apalpo ir parpuolė ant žemės.

Ant sienos kabantis laikrodis išmušė 12 valandą, už lango duko smarkus šiaurės vėjas. Onutė nieko nejautė...

Už kelių kvadrų artimiausioje smuklėje matėsi šviesa. Ten Jonas su savo sėbrais rėžė kozyrėmis.

Jonui tą naktį labai nesisekė, jau visai baigė paskutinius pinigų pralošti. Veidas jo degė rustybe, akys, paraudusios nuo gėrimo, mirksėjo, rankas iš piktumo graižė—statydamas paskutinius pinigų. Bet štai ir pralošė. Jonas net nuo sėdynės pašoko—gailėjosi praloštų pinigų, norėjo nors menka jų dalelę atsiimti. Bet kaip, koku budu? Prašysi geruoju—ne-gi atiduos, lošti toliau jau nebuturėjo nei vieno cento. Pasikrapstė Jonas pakaušį,—štai ir nauja mintis. “Duokite dar —sušuko. Patsai-gi manė:— jei pralošiu — tiek ir bėdos, bet jei pasiseks, nors kiek atsiimti. Na, ir vėliai pralošė.

Jonas atsikėlė nuo sėdynės ir mėgino eiti, tačiau sėbrai reikalauja atsisteisti. Veltui mėgino teisintis ir atsiprašinėti, bet įnirtę girtuokliai spirte-spyrė atsisteisti ir net pradėjo grasinti sugniauštomis kumštimis. Tuo tarpu vienas sėdinčių prie stalo pašoko ir kirto į nublankusį Jono veidą, o paskiaus pasipylė smarkus kumščių lietus ant nelaimingos Jono nugaros. Jonas visu smarkumu puolė prie durų. Ištrukti pasisekė, ir tiktai gatvėje budamas atsipekėjo čiupinėdamas savo skaudamus šonus. Rustybė ir kerštas jį apėmė. Sugriežė pikta dantimis ir prisiekė už tai sėbrams atkeršinti. Bet kokių būdu? Tai vienintėliai buvo draugai. Dabar, neturėdamas nei vieno cento prie dušios, ne-gi gausi naujus?

Taip sau galvojo Jonas, ir sugalvojo labai, labai tinkamą atkeršijimui būdą. Dar kartą pasičiupinėjo savo skaudamus šonus ir čia-pat prisiekė daugiau savo gyvenime neiti į smuklę, o savo sėbrams niekuomet nesirodyti į akis. Ir tokiais mintimis apimtas svyravo namų link.

Parėjęs namo ir pamatęs ant žemės gulinčią Onutę, labai nusigando. Išdulkėjo iš pakaušio kozyrės ir degtinė. Nejautė net šonų skaudėjimo, bet kogreičiausia puolė gelbėt. Kadangi Onutė buvo tik apalpus, tad greit atsigavo, o pamačiusi atsimainiusi vyrą ašarodama maldavo, kad neitų daugiau į smuklę, kad pradėtų gyventi kaip žmogus, kaip kad pirmiaus gyveno.

Jonas sėdėjo tylėdamas. Per jo mintis perbėgo visa praeitis. Prisiminė tie pirmieji laimės metai, kuomet buvo viskuo patenkintas. Sąžinė tuomet buvo rami, nieko netroško, vien tik džiaugėsi turėdamas gražiąją Onutę. Bet šiandieną! Šiandieną viskas dinga, dinga meilė, dinga šeimyniško gyvenimo laimė. Nieks nemielia, niekur nėra pasitenkinimo... Smuklė ir kozyrės visa tai padarė.

— Bet šiandieną bus tam visam galas. Tie valkatos suvadžiojo mane, atitraukė iš tiesaus kelio. Su jais praleidau viso gyvenimo uždarbį! Jie išplėšė mano laimę. Del jų atsižadėjau savo didžiausio turto, savo brangiausios Onutės. Ar-gi galės ji man atleist, kurią tiek kartų girtas stumdžiau, mušiau ir visai niekinau. O ne, niekad! Ne žmogus aš esu. Ji tiek kentėjusi, tiek vargusi, tiek ašarų praliejusi—niekad man neatleis, ir niekuomet nemylės! O aš nelaimingas!

Paskutinius žodžius Jonas tarė balsiai ir buvo labai susijudinęs. Ir ilgiaus nebeiškentėdamas, puolė Onutei po kojų ir meldė atleidimo, prižadėdamas grįžti į senobinį gyvenimą.

Onutės iš džiaugsmo nušvito akys. Jinai ne tik kad atleido, bet dar apkabinusi pabučiavo Joną, tar-

dama: "Dabar busiva vėliai laimingi. Dievas mano maldos išklaušė.

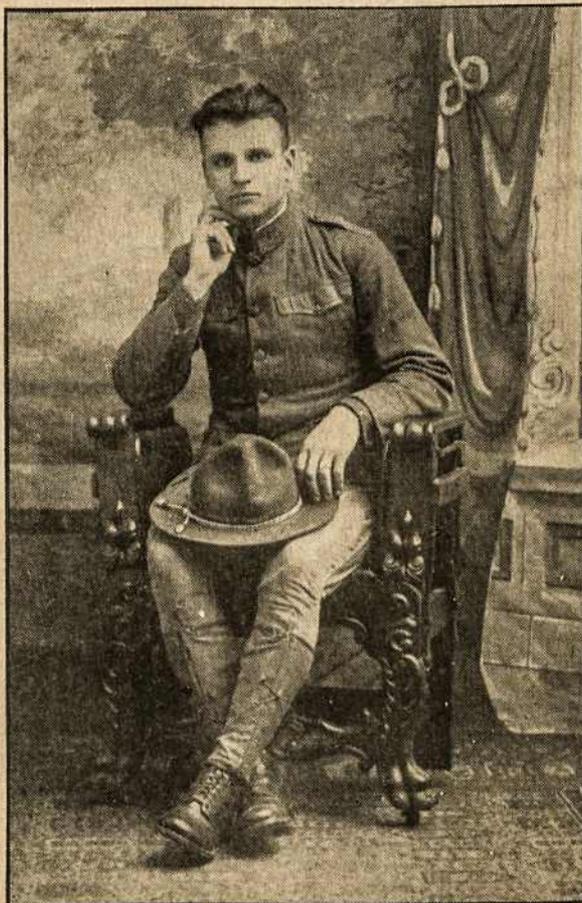
Jonui iš akių krito stambūs lašai ašarų. Širdyje džiaugsmas su rustybe maišėsi, tačiau jautės kiek linksmesniu. Pabučiavo Onutės sudžiuvusias rankas ir papasakojo visą smuklėje atsitikimą. O kai papasakojo, kokių būdu prisiekė atkeršyti. Onutė dar kartą pabučiavo Joną ir prašė visa, kas praėjo, užmiršti, o rengties prie naujo tinkamesnio ir laimesnio gyvenimo.

Nuo to laiko Jonas daugiau į smuklę niekuomet nėjo ir nesusitikdavo daugiau su blogais draugais. Greitu laiku ir vėl laimingu liko.

Tokiu tai būdu Jonas atkeršijo sėbrams.

S. K. D.

Buenos-Aires, 10. X. 18.

KAR. JURGIS KREIVIS,

L. Vyčių 35-tos kp., W. Pullman, Ill., narys. Pereitą rudenį liko pašauktas Dėdei Samui tarnauti, dabar-gi sužeistas Francijos karės laukuose.

W. J. LOCKINGTON, S. J.

KUNO SVEIKUMAS IR DVASIOS TVIRTUMAS.

Vertė Pr. M. Juras

(tąsa)

KUNO LAVINIMAS IR BAŽNYČIOS DVASIA.

Aštriausios disciplinos Draugijų įsteigėjai visuomet išdavinėjo įstatymus paliečiančius protinę pasimainymą darbu ir malda—lygiai kuną kaip ir sielą. Šiaip jie elgėsi padrausinti Bažnyčios dvasia, kuri nuolatos kvėpuoja Kristaus dvasia—jos Įsteigėjo. Jis paliko mums kuopuikiausią pavyzdį. Sveikata ir kuno stiprumas buvo didžiausiomis Kristaus dovanomis ir tarnavo Jam kaipo reikalingiausi įrankiai skelbime Dieviškojo mokslo bei teikime Mylistų. Viešpats sako mums, kad "sveikata yra ištikimu pasiuntiniu".

Geresnis yra sveikas ir stipraus sudėjimo neturtėlis, negu silpnas ir blogumais palytėtas turtuolis. Sielos sveikata teisybės šventume geriau, negu visas auksas ir sidabras, o sveikas kunas — negu didžiausias užmokestis. "Nėra didesnių turtų už turtus mano sveikatos".

Sekdama jo mokslą mūsų motina Bažnyčia visados greita prie sulaikymo prabangų, išsiliejusių iš vienos pusės keturioliktame šimtetyje ir Flagellantų, dvidešimtam šimtetyje iš Hedonistų — iš antros pusės.

Tiesa, kaip kada asmeninio tobulinimosi idealai bei dvasia buna aptemdinti nepilnais gyvenimų aprašymais, rašytų daugiausia tokių asmenų, kurių tikslas buvo parodyti jų dorybes. Jie apleisdami bei ignoruodami toms dorybėms atsiekti priemonės, perstatė mums kokiomis tai nepaprastomis, visai kitokio surėdymo esybėmis, sėdinčiomis soste toluoj tarp žvaigždžių.

Taipgi tie rašytojai, pažymėdami šventųjų žiaurumą link savės, neužčiuopė vienos svarbiausios rolės, kurią lošė kunas žengiant prie tobulumo ir be jokio patėmijimo apie šventųjų rupestingumą išmikliinti kuniskas pajėgas, idant nešant baisias naštas žmonijos labai būtų galima pasipriešinti gyvenimui ir likimui.

Jie užbaigė, kad silpnas kunas, be vienos valandėlės pailsio buvo žabojamas, pančiojamas arba bloškiamas prie žemės, iš kurios jisai paėjo. Šventumas turėjo būti ingijamas be jokios kuno pagelbos. — "Brolio Asilo" — anot Šv. Pranciškaus. Tik tada atsiverdavo augštin kelias ir siela atsisėdavo ant augštybių, kada kunas nukamuotas užmarinimais prarasdavęs savo galę.

Jie parodo kareivį bei užsigrudijusį, neįveikiama mitrų veteraną, kuris pajuodavęs nuo dumų, padengtas baisiomis kraujais pasriuvsiomis žaizdomis, nesulaikomai žengia visu greitumu per mušio lauką ir, neatkreipdamas domos į savo kančias triuškinio priešų galybę tokia energija, drąsa ir linksmybe, kad net užkimšta balsas nuo džiaugsmingų pergalės šauksmų. Bet čia rašytojai neprideda nei žodžio, kaip ilgus metus toksai kareivis turėjo pesišvesti lavinimuisi, dri-liavimui, gimnastikai; kiek rupesčio turėjo padėti tobulinimui, formavimui bei subudavojimui tokio organizmo, idant būtų galima panešti tąsias žaizdas, kurios silpnuoliams būtų mirties ženklų — tuo tarpu jam yra garbės bei pasisekimo ženklų.

Pilna biografija teseka šventąjį palengvėle, kuomet jis ritasi į tobulybės kalną. Kiekvienas motyvas, kiekviena kovos smulkmena negali būti praleidžiama; net ir tai, kas paviršutiniškai žiurint, lyg kad mažintų jų nustebinantį šventumą. Jų gyvenimas užgauna mūsų širdies stygas. Stebiamės jų nepaprastų uolumu, valios tvirtumu, kuno ir proto miklumu ir begaliniu troškimu lavinties ištikimai besidarbuojant išganymui sielos ir žmonijos labui.

Jų gyvenimo knyga atskleista; erskėčiuotas kelias praskintas; kelias, be abejo, skardus ir sunkus; ir pergelėtojas žmoniškų prietikių laiptais, kuriais kopė prie Dievo, yra sujungtas su mumis.

Neprotaujantiems šventasis išrodo kvailu fanatiku, kuris veikia tiesiog priešingai prigimčiai; protaujančiam jis yra dievotas žmogus augštų augštų dvasios spēkų, suprantas darbo reikšmę ir dirbas su pasigėrėjimu praščiausius, vargingiausius darbus ir tuomi prisirengias prie tobulesnio esimo, prie savojo tikslo, kuriam yra sutvertas. Ir labai teisingai vienas rašytojas išsireiškė, kad "šventumas yra viršiausias

1) Prov. XIII, 17.

2) Ecclus. XXX. 14, 15, 16.

dvasios pavidalas (forma) ir kad tikrais genialiais vyrais tėra šventieji". Todėl teisingai apibudintas gyvenimas parodys mums, kaip rupestingiausiomis priemonėmis miklino savo kuniškas pajėgas ir pavartojo jas darbu siekdamas prie tojo tikslo, kuris privalo būti tikslu kiekvienas žmogiškos esybės. Visi sutvėrimai sudaro jam laiptus kopimui prie Dievo ir nei vienas daiktas nėra taip menkos vertės, kad būtų galima praleisti.

Tad visiems aišku, kad pirm pradėsiant naują gyvenimo vagą yra labai reikalingas ingyvendinimas tosios buities. Naujamokslis, kuris visa širdimi ir dideliu pasigėrėjimu tēmija kalbėtoją, kaip jisai savo puikiai iškalba ir įsakmiai pritaikintas kuno judėjimais sužavi klausytojus patraukdamas jų dėmesį, visados su klups bebandas lenktyniuoti. Nei jo kalba bus turininga, nei balsas skambus, nei gestikuliacija atsakanči. Kožnas darbas turi būti pradėtas ne iš viršaus, bet nuo apačios. Tinkamai sukontroliuoti judėjimai mums parodo, kad jojo kunas yra išmiklintas ir geroje kontrolėje. Kuno dalys, po intaka sielos, sudaro tokį harmonišką judėjimą, kalbėtoji visai nejučiant. Jo aukštinis balsas liudija apie liuosą, atsakančią, pilnais plaučiais kvėpavimą, apie nenualsinamą stiprius balsinius organus; gilia, erdvą krutinę, kuri, po gera kontrole, reguliuoja kvėpavimą bei plaučių judėjimą. Skaidrios akys parodo žmogaus sveikumą ir stiprumą, paeinančius iš tvirto kuno dalių subudavojimo. Tartum, labai mažas sąryšis tarp Gladstone'o—valdančio kirvį ar pravedančio vieškelį Havarden'e ir taip Gladstone'o oratorius oratorių—užavėjusio Angliją, tačiau kirvis ir spatas, tai buvo įrankiai, kuriuos jis panaudojo ingijimui ir prilaikymui garbingojo kuno stiprumo, kuris davė spėkas kalbėti taip karšta energija.

Privalome taipgi patėmyti, kad mūsų gėdynės gyvenimo budas nusilpnino mūsų kuną ir jisai nebeturi fiziškiems šiurkštumams tiek pajėgų, kiek turėdavo mūsų tvirtuoliai sentėviai. Bažnyčia, mūsų išmintingoji ir rupestingoji motina tai gerai suprato ir todėl palengvino pasininkus ir metavones. Pranciškus Thompson'as rašydamas apie mūsų pratėvius, sako:

"Jie vaikščiojo apsilvilkę baisesiomis asutinėmis, tačiau jie buvo nenualsinamai tvirti; mums paliegėliams toks gyvenimo budas būtų nepanešama baudžiava, negalimu daiktu. Tai ženklina mums vargiai suprantamą kuno sudėjimą, kuriam žiaurumas buvo išganingas. Viduramžiniai žmonės kaujasi kerštose rytų šalyse užsimetę trumpas sermėgas ir pridedę plieniniais skydais; į juos žiurint net širdį soppa. Tuo tarpu mūsų laikų žmonės, apsilvilkę milinėmis šimtais krinta lygumuose laike manevrų. Mes negalime net ir suprasti, iš kur radosi pas anuos žmonės tas taip apstus gyvingumas ir nervų tvirtumas."

O jie buvo tais sutvėrimais, kuriuos Šv. Ignacas ir Šv. Teresė persergėdavo būti rupestingais savo kunišku sveikatos stoviu. Ką jie pasakytų mums?

Šv. Vincentas a Paulo, pavargėlių globėjas, antras Bažnyčios didvyris, kad atkreipti dėmesį savo nukirtojo inpedinio—Tėvo Almero—į reikalingumą užsilaikymo geroje sveikatoje, kuris tuo tarpu buvo sunegalėjęs, sako: "Aš rašau šioj laišką iš priežasties dėkingumo Dievui, tuo labiau, kad parodžius, kaip Dievui yra malonu. idant sergėtum savo sveikatą. Panaudok visus prieinamus vaistus, o ypatingai melsk Gerojo Dievo, per nuopelnus mūsų Viešpaties. Kuris pašaukė mus savo tarnyston, pagelbos ir jis neatsakys tau kuno ir proto sveikatos, kuri yra butina išpildymui pasiuntinystės. Tad nesigailėk nieko, kas galėtų prisidėti prie greitesnio atgavimo sveikatos, kurios mes visi trokštame".

Šv. Pranciškus Salezas, mielaširdystės apaštalas, 1619 metais rašydamas minykei, sako: "Neapsunkink perdaug savo silpno kuno, bet pildyk priedermes inkvėptas Įstatymų. Užlaikyk savo fiziškąjį stiprumą, idant tarnauti Dievui dvasiškuose lavinimuose, kuriuos dažnai turime apleisti, kuomet be apsimąstymo nualiname save".

Gi rašydamas Port Royal'ės minykių pardėtinei M. Angeliqve Amauld'ai sako, kad mažai valgyti, sunkiai dirbti, turėti daug rūpesčių ir kunui neduoti pasilsėti, reškia tą patį, ką norėti daug darbo iš blogai šeriamo prasto arklio.

Mūsų pačių laikais sutinkame arkivyskupą, kuris aiškiai pažymi, kad silpnėjant kunui stiprėja jo geidulių balsas, gimsta dvasios ligos ir pradeda plėtoties nuodėmingos mintys bei norai. Pergalei butinai reikalingas kuno ir dvasios sustiprinimas.

Taipgi Kristaus Vietininkas—Jo Šventenybė popiežius Pius X—priduoda kunui, kaip reikalingiausiam darbo faktoriui, labai didelę svarbą, nes budamas Venecijos Kardinolu kartą savo auklėtiniam šiaip rašo: "Aš noriu tēmyti ir matyti jaunų vyrų pažangumą maldingume ir moksle, bet taipgi nei kiek nemažesnę svarbą turi jų geras kuno sveikatos stovis, nuo kurio labai daug priklauso vėlybesnis darbas pasiuntinystėje". Neveltui šv. Povylas apaštalas savo mokslą aiškindamas paima paveikslų net iš atletos Kur tik nepažvelgsime, ar tai į atsiskyrčiusius nuo pasaulinių triukšmų ir užsidariusius ankštose kamaraitėse, ar tai dirbančius pasaulinėse dirbtuvėse, visur rasime tą patį reikalingumą gero išvystymo kuniškų pajėgų.

(Bus daugiau).

VALPARAISO UNIVERSITETAS.

Dažnai mūsų laikraščiuose telpa žinių ir žinučių apie lietuvių moksleivių gyvenimą Valparaiso'je. Jos daugiausia ir piešia vien tik moksleivių gyvenimą. Šiame rašinėlyje manau rašyti apie pačią mokyklą.

Pereitą žiemą vienas lietuvis moksleivis gavo laišką, kuriame klaustasi informacijų apie minėtą mokyklą. Ar katalikui, esą, yra verta leisti vaiką į minėtą įstaigą; ir ar pastarasis bei pastaroji, lankydami šią įstaigą, netaptų bedieviu (cieiliku)? Ištiesų, negalima įspėti, kuomi atvažiavęs žmogus gali tapti. Jei doras žmogus nusprendžia važiuoti į mokyklą ir turi gerus prakilnius tikslus; jei nori pasiekti mokslą, kuris būtų jam ir žmonėms naudingas, tai nėra abejonės, kad tokiam ši mokykla yra tinkama. Prie jo socializmas negali prikibti, kaip berta žirnių sauja prie akmens. Kaip tėvai trokšta dorai išauklėti vaiką, matyti jį doru, pavyzdingu žmogumi, taip ir mokyklos yra uždavinys mokinį išlavinti, suteikti jam sveiką mokslą. Tiesa, iš šitos mokyklos, it yla iš maišo, išlenda cecilikas ir pradeda badyti sveiką kuną mūsų visuomenės. Bet tai ne mokyklos kaltė, nes pastarasis gal jau atvažiavo užnuodintas tais pragaištingais nuodais, kurie dabar nuodina ir stumia prie pražuties kranto rusų tautą.

Šioji mokykla visais žvilgsniais yra gera. Ji kiekvieną metų vis tobulinama, didinama. Įvedama nauji kursai (skyriniai), kurių dabar yra dvidešimt du (22). Kiekvienas atvažiavęs gali pasirinkti sau tinkamą mokslo šaką ir laimingai baigti. Yra ir prisirengimo skyrius, kuriame mokina nuo pat pradžių ir prirengiama į kitus kursus. Kad išvardinus visus kursus, kurie čia yra, užimtų daug laikraštyje vietos. Patartina, kurie norėtų platesnių informacijų, kreipties į Universitatę reikalaujant kataliogo, kuriame ras visas reikalingas informacijas.

Lietuviams vertėtų į šią įstaigą daugiau domos atkreipti ir kodaugiausia į ją

važiuoti mokyties. Kuomet dar Lietuvoje carizmo geležinė ranka slopino mūsų kalbą, naikino literatūrą, sunkiai baudė už skaitymą knygų prigimtoje kalboje, šioj mokykloje permatyta vertė mūsų kalbos ir jos mokinta. Kuomet kitose mokyklose apie lietuvius mažai girdėjosi, jų vardas buvo nežinomas, tai čia, it lietuvių atgijimo ženklas, kalbos varpelis skambėjo.

Ši metų iš Universiteto autoriteto išgirsta apie lietuvius tiesiog džiuginanti žodžiai. Lietuvos istoriją, jos praeitį labai gerai pažįsta. Kartą kalbėdamas daug aiškino apie lietuvių persekiojimą rusų valdžios, apie vertę lietuvių kalbos, istorijos, literatūros. Pažymėjo, kad yra svarbi, kaip ir kitų žymių tautų. Linksma buvo išgirsti dar ir tas, kad iki šiol lietuvių mokytojui tik atlygino už mokymą, o patys moksleiviai lietuviai turėjo iš savo tarpo išrinkti. Nuo šių metų lietuvių kalbos mokytoją, kaip ir kius, parupina Universiteto fakultetas. Tai aišku, kad apie lietuvių kalbos mokymą valdyba daugiau domos atkreipia. Taip-gi kytojui p. M. J. Bakšaičiui suteikė teises lankyti fakultetų susirinkimus. Taip-gi lietuvių kalbos kreditai, kaip lotynų bei kitų skaitosi prie high school programos. Šioje mokykloje mūsų kalba yra lygi kitoms mokymoms kalboms.

Karės šmėklai pradėjus terioti Lietuvą, lietuviai amerikiečiai išgavo teises čia rinkti aukas badaujantiems Lietuvoje. Šioji mokykla ir-gi nuo to švento darbo neatsiliko. Paliepus valdybai, kiekvienas profesorius klesoje tarpe mokinių rinko aukas nukankintai, badaujančiai Lietuvai. Toje dienoje iš kiekvieno profesoriaus lūpų išgirdavai aiškinimą apie Lietuvos vargus, kuriuos karė pagimdė... Visais žvilgsniais mokykla lietuviams yra prielanki. Jiems prijaučia, gelbsti kiek gali. Tai ir lietuviams į ją reikia plaukti. Geistina, kad naujam mokslo bertainiui prasidėjus, čia mūsų moksleivių skaičius dvigu-

bai pasidaugintų. Padidėjus skaičiui mūsų moksleivijos, pasidaugintų inteligentių, kurios nunai mūsų tauta trokšta, it nuvytusi gėlė gaivinančio rasos lašo. Tik turėdami pakaktinai mokytų žmonių, stovėtume ant lygaus laipsnio kulturoje su kitomis kulturingomis tautomis.

Šios mokyklos mokslo metas baigėsi rugjučio (August) 15, 1918. Naujas mokslo metas prasidėjo spalio (October) 1. 1918. Galima įstoti ir vėliau, kada tik nori, bet patartina nuo pradžios bertainio.

(Pirmas bertainis pasibaigs gruodžio 12 d., o antrasis prasidės gruodžio 17 d. š. m.).

Mokyklos sąlygos yra sekančios: už mokslą \$20.00 bertainiui, t. y. už dvyliką (12) savaičių, arba \$75.00 jei moki iškalno už pilnus metus (už keturias dešimtis aštuonias savaites). Valgis \$36.00 iki \$40.00 už bertainį. Kambariai nuo \$11.00 iki \$25.00 į bertainį. Vasarą galima gauti kambarį už \$6.00. Dirbant išlaidos gerokai susimažina.

Karei prasidėjus, moksleivių skaičius sumažėjo. Klesose mažiau mokinių, negu būdavo. Mokytojai dažniau mokinių klausia, tokiu būdu dabar mokinys turi geresnę progą išsilavinti.

Karei pasibaigus, lietuvių gyvenimo aplinkybės persimainys. Didžiama gal grįš į Lietuvą. Ten prisieis naują gyvenimą pradėti. Jo inkinymui reikės finansų ir mokslų pajėgų. Dalis mūsų jaunimo aukoja gyvastis už tautų liuosybę. Likusiųjų užduotis prisirengti prie atstatymo Lietuvos. Ir lietuvaitėms reikia kodaugiausia lankyti mokyklas. Išmokyti įvairių profesijų. Ir grįžti į Lietuvą netuščiomis, bet apsišarvavus mokslu.

Tik tokių sunų ir dukterų laukia nuvargusi Lietuva. *V. Rukštalis.*

(Norineji daugiau žinių apie minėtą mokyklą, kreipkitės šiuo adresu: V. Rukštalis, 151 Garfield Ave., Valparaiso, Ind.).

ČIGONĖ.

(Vertimas).

Ant augšto Ebro kranto, prie krumo
Jauna čigonė rymojo;
Nudegęs veidas skendo į dumą,
Ir akys jos ašarojo.
Ji ant gitaros ranką uždėjo
Į skardžią stygą užgavo.
Ir tą, ką kančios širdies išliejo
Dainelę liudną dainavo.
"Sudiev, sudiev tu, Ebra kriaušinga,
Krantai medeliais dabinti,
Ir jus, kur tankiai guodėt verksminga,
Žiedai, pakalnėse skinti.
Sudiev, jus broliai, brangi tėvynė,
Jūs mano pavergėt širdį.
Kita vilioja mane galdynė, —
Jausmuos vien aidą jos girdi.
Sudiev, tėveli, ir tu, sesele,
Motinos aš neregėjau:
Ji nedabino mano lopšelio
Svetimi mane auklėjo.
Sudiev, žalasis tu ažuolyne,
Ir banga Ebro šaltoji,
Tu vaiko skundą, merginos raudą
Bedugnei jurei nešioji.
Surasti bėgsiu motyną mielą, —
Nuves gal mane saulelė!
Tegu pradžiunga jos vargšė siela
Kad jos dar gyva dukrelė".

.....
Jai dreba rankos, veidas nublyško,
Krutinę skausmas suspaudė;
Rasa sidabro akių ištryško
Ir skaisčius skruostus jos plaudė.
Gitara krito, stigos suvirpo,
Sutruko ir suskambėjo;
O ašarose akys jos tirpo
Ir bangą šaltą lydėjo.

Margalis.

Laimė neapleidžia tautų ir žmonių, kurie patys neapsileidžia. Tinginys ir nepasitikėjimas daro žmogų silpnu, ir vargas tam, kurs per šiedvi priežasti neteks jėgų. Jei tai pavienis žmogus—nieko nereiškančiu pavirs; jeigu tai tauta — išnyks ji.

IS CENTRO RAŠTINES.

MUSŲ KARININKAI.

Kas iš Jūsų kuopos prisidėjo prie sutruškinimo vokiečių militarizmo?

Šiame "Vyčio numeryje pradeda-
me skelbti mūsų karininkų surašą. Vi-
sų kuopų, kurios surašą pridavė, čia
skelbiame jų kareivius. Laukiame ir ki-
tų kuopų prisiunčiant. Pirma skaitlinė
parodo, kiek kuopos narių tarnauja ka-
ruomenėje; antra skaitlinė, kuri tarpe
kabučių () parodo, kiek išviso karinin-
kų.

Jeį pasirodytų kurios kuopos ne vi-
sus paskelbėme, tai meldžiame pranešti.
Mes skelbiame tik tuos, apie kuriuos ži-
nome. O kuopų valdybų pareiga mums
visus savo karininkus pranešti.

Surašas.

1. Juozas B. Šaliūnas (buves Cen-
tro Raštininkas ir uolus Vyčių veikėjas),
2. Jonas E. Karosas (garbės narys), 3.
Vincas Stulpinas, 4. Jonas Poška, 5.
Juozas Martišius (moksleiviai);

Iš 5-tos Kuopos, Chicago, Ill.:

1. (6) Pranas Kišonaš, 2. (7) Pet-
ras Sriubas. 3. (8) Antanas Rugienius,
4. (9) Jurgis Čereškevičius, 5. (10) P.
Valaitis, 6. (11) Viktoras Narjauskas,
7. (12) Antanas Sutkus, 8. (13) Juo-
zas Brazaitis, 9. (14) Petras Barakaus-
kas;

Iš 8-tos Kuopos, Chicago, Ill.:

1. (15) Juozas Ramanauskas, 2.
(16) Juozas Karečka, 3. (17) J. Šim-
kus 4. (18) A. Sudentas;

Iš 9-tos Kuopos, N. S. Pittsburgh, Pa.:

1. (19) Povilas Balkauskas, 2.
(20) Teof. Senulis, 3. (21) Juozapas

K. Lukoševičia, 4 (22) Viktoras Lou-
kans;

Iš 16-tos Kuopos, Chicago, Ill.:

1. (23) Jonas J. Kazanauskas, 2.
(24) V. Balanda, 3. (25) A. Jasinskas,
4. (26) M. Gedvilas, 5. (27) J. Gedvi-
las;

Iš 29-tos kuopos, Newark, N. J.:

1. (28) Juozas Leicmonas, 2. (29)
Mykolas Jaskauskas, 3. (30) Dominin-
kas Rupainis, 4. (31) Ignas Daukšys,
5. (23) Pranas Veleikis, 6. (33) Pra-
nas Mockus, 7. (34) Jonas Žuklys;

Iš 41-mos Kuopos, Brooklyn, N. Y.:

1. (35) Petras Bajoras, 2. (36)
Kazys Mažeika, 3. (37) Antanas Šnie-
kus, 4. (38) Vincas Pukas, 5. (34) Jo-
nas Matulaitis, 6 (36) Petras Lukošė-
vičius, 7 (40) Juozas Adomaitis;

Iš 47-tos Kuopos, Waukegan, Ill.

1. (41) Kazimieras Navardaus-
kas, 2. (42) Pranas Alekna, 3. (43)
Martynas Martinaitis, 4. (44) Stasys
Jokubaitis, 5. (45) Juozas Bakšys, 6
(46) Stasys Misiunas;

Iš 48-tos Kuopos, Springfield, Ill.:

1. (47) Antanas Glemža, 2. (48)
Stasys Pelrokas, 3. (49) Pranas Kra-
sauskas, 4. (50) Leonas Gabalis;

Iš 78-tos Kuopos, Lawrence, Mass.:

1. (51) Bernardas Jovra, 2. (52)
Antanas Mičiūnas.

(Bus daugiau)

Liet. Vyčių Centro Rašt.

V. R.

J. RADZEVIČIA IR ST. KAIRIS.

L. Vyčių 24-tos kp., Chicago, Ill., nariai. Abu yra buvę 24-tos kp. protokolų raštininkais, abu čia gimę ir augę, abu liuosnoriai įstoje karuomenėn.

NAUJI NARIAI PRISIRAŠIUSIEJI PRIE LIETUVOS
VYČIŲ ORGANIZACIJOS IR UŽREGISTRUOTI
CENTRE PO LIET. VYČIŲ 6-tojo SEIMO.

Prie 5-tos Kuopos Chicago, Ill.

Liepos 17 d.: 1 (39) D. Gulbiniūtė, 2 (40) Antanas Valunas, 3 (41) K. Balčiunas; Liepos 24 d.: 4 (42) B. Šlaputė.

Prie 7-tos Kuopos So. Boston, Mass.

Liepos 24 d.: Povilas P. Petrauskas; Rugsėjo 17 d.: 2 (44) Ona Ambroziūtė, 3 (45) Marijona Duobiūtė.

Prie 29t-os Kp., Newark, N. J.

Rugsėjo 9 d.: 1 (46) Juozas Budėnas, 2 (47) Vincas Eidukevičius, 3 (48) Adomas Dulkis, 4 (49) Marijona Jurkaičiūtė, 5 (50) Abdonas Keršis, 6 (51) Marijona Kazlauskaitė, 7 (52) Varonika Kazlauskiau-

tė, 8 (53) Juozas Milušas, 9 (54) Paulina Petreikoniūtė, 10 (55) Jonas Švaickauskas, 11 (56) Mykolas Vilaškus.

Prie 78-tos Kuopos Lawrence, Mass.

1 (57) Valackiūtė, 2 (58) Antanas Kancevičius.

V. R.,

Centro Raštininkas.

AUKOS "VYČIO" SPAUSTUVEI.

L. Vyčių Centro Išdin.
P. Baltutis,
..... Chicago, Ill.

GERBIAMASIS:—

Laike L. Vyčių 47-tos kp. Waukegan, Ill. susirinkimo, kuris įvyko rugsėjo 29 d., 1918 m. buvo nutarta aukoti \$28.00 iš kp. izdo del "Vyčio" spaustuves.

Dabar siunčiu ta auką linkėdamas Jums vardan 47-tos kp. gero pasisekimo reikale "Vyčio" spaustuves.

S. B. Dociūtė,

L. V. 47 kp. rašt.

KAR. KAZYS MIKŠIS,

L. Vyčių 4-tos kp., Chicago, Ill., narys, sulyg pranešimų, sunkiai sužeistas Francijoje mušų laukuose.

KAS JAUNIMO VEIKIAMA

CHICAGO, ILL.

Vyčių 5-ta kuopa

L. Vyčių 5-ta kuopa senai rengėsi kokį nors įspūdingą veikalą atlošti. Jų rengimasis veltui nenuėjo. Štai lapkričio 17 d. 1918 m., jie statė labai didelį veikalą vardu "Vaideliutė"—arba žemaičių krikštas.

Iš šito vakaro gryno pelno liko \$96.00.

Artistai roles atliko gerai, ypatingai atsižymėjo Antanas Gerdžiunas—Dangio rolėje, p-lė P. Keminskaitė—Rutelės rolėje, Jonas Lebedžinskas—Krivio rolėje.

Pasibaigus perstatymui buvo šokiai.

Jaunieji, grojant orkestrai gražiai praeiškė.

5-tos kuopos Vyčiai veikia tai rengdami vakarus, tai kitais dalykais užsiimdami. Šis vakaras buvo parapijos naudai skirtas.

Nedaug tokių vakarų buvo, kaip šis. Labai indomu, kad net iš tolimos atvažiavo pažiūrėti. Apie 10 svečių buvo iš Gary, Ind.

Matyt, visi užjaučia ir pagerbia Vyčių veikimą.

Todel 5-ji kuopa bus dėkinga už taip skaitlingą atsilankymą.

Jaunutis.

Redakcijos prierasas: Kad 5-tos kuopos aprašytas vakaras materialiu žvilgsniu pavyko gerai, kad pačių aktorių mėgėjų vaidinimas buvo geras ir kad išsidavė viena-kita užinteresuojanti scenos pajėga—tą, teko išgirsti iš tame vakare buvusiųjų. Bet iš ten buvusių išgirsta ir kitas—blogas moralis įspudis. "Vaideliutė" netinka vaidinti ypatingai šiuo momentu. Joje išaugštinamas žemabudis Lietuvos karalius Jagėla, prieš kurį statomas labai smulkiu garbingiausias D. L. K. Vytautas. Buvęs 5tos kp. vakare sako, kad jų, Jagėlos ir Vytauto suvedimas scenoje turėjo užgauti lietuvišką širdį kada prieš žemabudį Jagėlą didvyris Vytautas išėjo labai menkutis "klapčiukas". Tas reginys galėjo smagiai patenkinti mus žeminančius lenkus ir jų šalininkus (Beje, ir veikalas statyta lenkų salėje).

Renkant veikalą vertėtų labai daug atsižvelgti ir į moralį jo įspudį.

CHICAGO, ILL.

Iš L. Vyčių Chicagos Apskričio susirinkimo.

Pastarasis L. V. Ch. Apskričio susirinkimas buvo Cicero, Ill. Šv. Antano parap. svetainėje lapkričio 10 d. Deleгатų buvo apie 50.

Perskaičius protokolą, komisija, išrinkta supleuoti augštesnės mokyklos įsteigimą, išdavė raportą. Komisijos nariai kone visi pranešė tą patį, kad šiuo laiku įsteigimas tokios mokyklos yra negalimas, svarbiusia dalei Stokes žmonių tinkamų vesti pamokas ir golinčių prašęsi likti. Komisija pranešė, kad tokiu budu tiks tik pslaučių-prolekcijų rengimas.

Augštesnės mokyklos reikale išsireiškė daug nuomonų. Visi pripažįsta didelę svarbą tokio sumanymo ir pataria, kad jis nebūtų užmestas ir užmirštas, bet tik atidėtas patogiam laikui. Daug gražių minčių ir patarimų suteikė gerb. kun. H. Vaičiūnas, apsilankęs į susirinkimą, kalbėdamas apie švietimą ir abelnai apie Vyčių veikimą.

Toliau J. Balsis išdavė raportą apie Apskričio Dramatiškojo Skyriaus veikimą. Skyrius nusiskyrė du veikalus. Pirma rengiasi pastatyti "Keistutį"—istorinį veikalą ir kun. J. Vaičiekausko "Gims Tautos Genijus".

Talentų Izdo reikaluose pirmin. M. Zujus pranešė, kad valdyba šelptinus talentus turi nužiūrėjus ir greitai laiku jų užklausianti kas link lankymo mokyklos.

L. Šimulis pakelia pikniko įrengimo klausimą. Inešimas priimtas ir išrinkta komisija, kuri iš anksto rūpintis prirengti, visa, kad piknikas atneštų geras pasekmes.

M. Zujus ineša, kad Vyčių Ch. Apskrities įrengtų dideles prakalbas tikslu kelti tautinį upą ir surinkti aukų Lietuvos reikalams. Ig. Sakalauskas, M. Zujus ir Iz. Ilekis išrinkta komisijon tokias prakalbas įrengti.

M. Mažeika skelbia Spaudos Savaitę ir primena Vyčiams, ką laike tos savaitės reikia nuveikti.

Sekantis Apskričio susirinkimas bus gruodžio 8 d. Brighton Park'o kolonijoje.

Vienas delegatų

BROOKLYN, N. Y.**Šeimyniškas vakaras.**

Didžiojo New Yorko Vyčių kuopos įrengė vakarienę. Svečių buvo virš šimto. Buvo ir trumpas programos. Pirmiausia kalbėjo kun. Šestokas. Po to dainuota keleta dainelių. Toliau kalbėjo J. B. Kaupas. Ragino aukoti Tautos Fondui prie kiekvienos progos, nes šiuo laiku eina svarbiausias Lietuvos momentas. Padaryta rinkliava. Surinkta 37.06. Ant galo kalbėjo L. Šimutis.

Po programai jaunimas vėl linksminosi.

Vytis.

N. S. PITTSBURGH, PA.

Nuo plačiai siaučiančios epidemijos spalio 19 d. pasimirė Vytė a. a. Teofilė Senuliūtė — 16-kos metų amžiaus. Paliko nuliudime motiną, brolių ir seserėlę. Veilonė buvo čia gimusi ir augusi.

Vyčiai, atminčiai gerbiamos narės, parupino vaiką ir į kapus palydėjo.

Elžb. Lukoševičiūtė,

Kp. rašt.

N. A. VYČIŲ KUOPOMS.

Artinas jau kitas susivažiavimas, o dar nei viena kuopa neatsiteisė su apskričiu.

Jau bus apie du metu, kaip nutarta mokėti į Apskr. Iždą po 5 centus nuo kiekvieno nario kas metai, o kol kas tų mokesčių nesat prisiuntę. Jeigu taip elgiamės, tai kam ir laikyti apskričio susivažiavimai, kurių nutarimų nepildome.

Ona M. Kašėtaitė,

N. A. Apskr. Vyčių Rašt.

WATERBURY, CONN.**Vietinių L. Vyčių veikimas.**

Lapkričio 24 dieną, šįmet, po didelių sunkenybių, apsimąžinus "influenzai", vietinis šv. Juozapo parapijos choras (Vyčių), vadovaujant vietos vargonininkui, J. V. Kovui, įrengė didelį koncertą. Svarbiausia dalis koncerto, tai buvo kantata "Birutė" (muzika Vabalėlio). Puikiai išėjo, ypač pjanissimo-mormorandum lydint, kame Birutės rolę lošiant dainavo p-lė E. Lucėtaitė. Jos balsas, tarsi, išsiveržė iš Baltijos jurių vilnis. Jos draugės rolę dainavo p-lė

Izabela Bakuniūtė; jos balsas tarsi ramino raudančią Birutę. Keistučio žodžius dainavo augštu baritonu P. Dulkė; atliko labai gerai; Brolio rolę dainavo žemesniu baritonu V. Vasiliauskas; jo balsas veržėsi tarsi malšinti audras ant jurių. Choras savo posmuose išlaikė pusėtinai forte ir piano. Žodžiu sakant, kantatą nusisekė labai gerai.

Dar visas choras dainavo šešes daineles.. Pavyko gerai, negaila jų triūso. Publika apdovanojo garsiais plojimais rankų. Šiaip koncertas buvo įvairus, visokeriopom grupėm dainavo: solo, duetai, trio, atskirai vyrai ir merginos, bet merginos vyrus "bytino". Merginų chorui ypač nusisekė "Motinėle". Vyrai-gi kiek silpniau dainavo. Mat, per gretai koncertas įvyko, todėl buvo ir trukumų. Bet kaip-kurie turi neblogai išlavintus balsus, ypač J. Bružukas turi lavintą balsą. Malonu atsilankius į tokius koncertus. Visokeriopų įvairumų prisiklausai ir malonių dainelių išgirsti.

Visa nauda to vakaro buvo skiriama vietos parapijinei mokyklai. Beje dar ir T. Fondui tą vakarą sukolektuota apie \$200.00. Užtikrą, vietiniai Vyčiai puikiai darbuojasi.

27 dieną Lapkričio, taip pat buvo vakaras. Buvo visokių įvairumų. Statyta misterija "Penkios gyvenimo dovanos". Jaunikaičio rolę lošė Justinas Čepurna—moksleivis; Deivės—p-lė Ad. Liutkevičiūtė, ir didis buris merginų, iš kurių susidėjo choras.

Žmonės buvo užžavėti. Toks perstatymas labai yra pamokinantis. Antra dalis vakaro buvo "Linų mynis", vaizdelis imtas iš tikrų papročių Lietuvoje gyvenančių mūsų brolių. Buvo gražu žiūrėti linus minant, brukant, paskui jaunimą žaidžiant, dainuojant ir šokant linų mynimo pabaigtuvėse.

Tarpe pertraukų buvo deklamacijų, dainų ir šiaip įvairumų. Kiek tą vakarą sukolektuota T. F.—nepatyriau.

Gražu ir malonu žiūrėti į tokį nenuilstantį jaunimo veikimą. Vyčiai! daugiau tokių vakarų!

Žvėjys.

Tas ištikrųjų liuosas, kas savo darbe vaduojasi šaltu protu, bet ne tas, kas akiai pasiduoda visokiems svajonėms, pamėgdžiojimams.

LAISVA-NEPRIGULMINGA-LIETUVA!—

ŠTAI MUSŲ SVARBIAUSIAS OBALSIS.

LIETUVOS VYČIŲ CENTRO VALDYBOS ADRESAI.

Dvasiškas vad.: kun. M. J. Urbanas, 301 State St., Du Bois, Pa.

Pirmin.: A. Aleksis (Aleksandra-
vičius), 1801/2 Cardoni Ave., Detroit,
Mich.

Vice-pirmin.: A. E. Petrauskaitė,
4 Congress Ave., Waterbury, Conn.

Raštin.: V. Rukštalis, 151 Garfield
Ave., Valparaiso, Ind.

Iždininkas: P. Baltutis, 3261 So.
Halsted St., Chicago, Ill.

Iždo globėjai:

J. Vilimas, 3934 So. Rockwell St.,
Chicago, Ill.

S. Šimulis, 726 W. 18th St., Chica-
go, Ill.

Literatiškoji Komisija:

Dr. J. J. Bielskis, 703 Fifteenth St.,
N. W., Washington, D. C.

Pr. Juras, Kenrick Seminary,
Webster Grove, Mo.

L. Šimutis, 456 Grand St., Brook-
lyn, N. Y.

J. Navickas, Catholic University
Apostolic M. House, Washington, D. C.

V. Greičius, 8315 Bellevue Ave.,
Cleveland, Ohio.

L. VYČIŲ NAUJOSIOS ANGLIJOS AP- SKRIČIO VALDYBOS ADRESAI:

Pirmin. — P. Zataveckas, 20 Alpine st.,
Worcester, Mass.

Vice-pirm. — O. Bugailaitė, 24 Howard
st., Nashua, N. H.

Raštin. — O. Kašėtaitė, 159 Ames St., Montel-
lo, Mass.

Iždininkas — J. Kašėta, 5 Atwood ave.,
Norwood, Mass.

Iždo globėjai: — M. Kupaitė, M. Užkuriūtė.

L. VYČIŲ CHICAGOS APSKRIČIO KUOPŲ RAŠTININKŲ ANTRAŠAI:

4-tos kp: Dargis, 726 W. 18th St.

5-tos " P. Paliulis, 1645 Wabansia Av.

8-tos " A. Stankevičia, 10535 Edbrooke
Avenue.

13-tos " J. Vasiliauskaitė, 4542 S. Wood
Street.

14-tos " St. Mikša, 1430 So. 48th Ct.,
Cicero, Ill.

16-tos " E. Jovaišaitė, 3259 So. Halsted
Street.

24-tos " J. Pužaitė, 2153 W. 24th St.

35-tos " M. J. Balsienė, 12201 Emerald
Avenue.

36-tos " A. Palionis, 4459 So. Richmond
Street.

L. VYČIŲ CHICAGOS APSKRIČIO VALDYBOS ANTRAŠAI:

Pirm.: P. Baltutis, 3261 So. Halsted St.

Vice-pirm.: M. Zujus, 3337 So. Morgan St.

Rašt.: M. J. Balsienė, 12201 Emerald Ave.

Iždin.: S. Šimulis, 731 W. 18th St.

Turinys "Vyčio" No. 15 | 56.

I. Aukų! Aukų; MATAS .	1 pusl.
II. Musų Spėustuvė. J. ŠIRVINTAS .	3 "
III. Lietuvių Konferencijos metinės (Iš "Pavasario").	4 "
IV. Jau greitai Tave pamatysiu (Iš "Pavasario").	4 "
V. Apžvalga ir pastabos:	
1. Lietuva turi nuosavą valdžią; 2. Kaip į darbą šaukia; 3. Rimtas sumanymas; 4. Lietuvos apsauga; 5. Lietuvos klausimas ir žydai;	
6. Kas bus dabar?	5 "
VI. Švint aušrelė (daina). Akomp. muz. A. POCIUS .	8 "
VII. Jaunimas Lietuvoje.	9 "
VIII. Ar musų tauta pavojuje. STUD. IZ. ILEKIS .	11 "
IX. Pražuvę veikalai ir mokslas. TAKAS .	13 "
X. Žiburių Nešėjai (Eilės). PUTINAS .	15 "
XI. Mano Pasaulis (Eilės). PUTINAS .	17 "
XII. (Eilės). PUTINAS .	17 "
XIII. Neužbaigtas Sapnas. J. BALTIS .	18 "
IVX. Amerikos karuomenės sudėtis.	20 "
XV. Atkeršijo. S. K. D.	22 "
XVI. Kuno sveikumas ir dvasios trivtumas. Vertė PR. M. JURAS .	23 "
XVII. Valparaiso Universitetas. V. RUKŠTALIS .	25 "
XVIII. Čigonė. MARGALIS .	26 "
IXX. Iš Centro Raštinės. V. RUKŠTALIS, C. R.	27 "
XX. Kas Jaunimo veikiama (korespondencijos):	
1. Chicago, Ill.; 2. Chicago, Ill.; 3. Brooklyn, N. Y.; 4. Pittsburgh, Pa.; 5. Waterbury, Conn.	29 "
XXI. Valdybų adresai.	31 "
PAVEIKSLAI: 1. L. V. 88 kp.; Narių - veikėjų "Vyčio" sp. reikalams; 2. Nemunas; 3. Kar. Jūr. Kreivis! 4. J. Radzevičia ir St. Kairis; 5. Kar. K. Mikšis.	

"VYTIS,"